

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA **OKTOBER 2017**

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 8. november 2017

Končna redakcija: 8. november 2017

Pripravili: Ilinka Todorovski in Anja Nab Huš

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za oktober 2017

Varuhinja je obravnavala pritožbe glede zgrešene volilne napovedi v prvem krogu predsedniških volitev 22. oktobra. Zapisala je, da je takšna napoved škodila ugledu RTV Slovenija ter o tem podala mnenje in priporočilo.

Med odzivi so oktobra po številu izstopale pohvale za dokumentarni film o raku avtorice Katje Stamboldžioske (4. oktober) in kritike nastopa Tanje Gobec v napovedniku Odmevov 11. oktobra, po obsegu pa je izstopajoča korespondenca glede napovednika za oddajo Intervju, v kateri je Jože Možina gostil Vero Mejak (8. oktober).

Glede pritožb, da je TV Slovenija prezrla srečanje slovenskih in hrvaških katoliških vernikov 14. oktobra, je varuhinja spomnila na poklicna merila in načela novinarske etike, ki ustvarjalcem programov priporočajo, da spremljajo tako pozitivne kot negativne dogodke, zlasti pa tiste, »ki so pomembni, čeprav ne zbudajo splošne pozornosti, ne razburjajo in ne vznemirjajo javnosti«.

Na podlagi podatkov, ki jih je Komisija za programske vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah, pridobila od pristojnih radijskih in televizijskih uredništev, je varuhinja zapisala mnenje, da je poročanje o slovenskem kulturnem prostoru v programih RTV Slovenija asimetrično in nezadostno.

Metodološka pojasnila: Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

KAZALO	2
TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
Ko nacionalna RTV hiša zgreši z volilno napovedjo	4
Predsedniške volitve, kritično o zasnovi in vodenju	6
Molk o množičnem srečanju slovenskih in hrvaških vernikov	8
Kdo ima prav, študenti ali država?	10
Predvajanje zastarelih posnetkov.....	12
Nastop Tanje Gobec	12
Tarča o Zvonovih, nadaljevanje	14
Utrip in dogajanje v Kataloniji	15
Prošpanski posnetki iz Katalonije?	16
Cenzura v napovedniku za Intervju?	18
Intervju brez kritične distance?	18
Preskromno o Vranovem letu?.....	21
Premajhne črke v naslovu prispevka	23
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM.....	23
Pričevalci.....	23
Dokumentarec o raku – čestitke!	24
Pohvali za izbor filmov in nadaljevank	24
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	25
Slovenski pozdrav in nova voditeljica	25
Satira v Bučkah	26
IV. ŠPORTNI PROGRAM	28
Prenos priznanj FIFE	28
V. TELEVIZIJA IN PRILAGOJENI PROGRAMI.....	29
Volilni program dostopen za gluhe	29
VI. SPLOŠNO	30
Ali spored res kroji le denar? Kaj pa vzgoja?	30
O malomarnostih, shemi in razporejanju tem.....	31
RADIO SLOVENIJA	32
I. VAL 202.....	32
Kako poročati o človekovih pravicah?	32
II. PROGRAM ARS	33
»Antipodnebna korupcija«, nadaljevanje	33
III. SPLOŠNO.....	33
Napaka v špici poročil v nemščini in angleščini	33

MMC	34
I. VSEBINA.....	34
Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si	34
II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE	36
Podnapisi za gluhe so skropucalo!.....	36
RTV SLOVENIJA	37
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	37
II. OGLAŠEVANJE	37
Ambienti in označevanje oglaševanih izdelkov	37
Oglas za tekmo nogometne reprezentance	38
Berlingo, berlinga, berlingota	38
III. RTV – SPLOŠNO.....	39
Posnetki prenosov sej na drugih televizijah	39
Epilog novice	40
IV. VARUHINJA.....	41
PPN 2018	41
Asimetričnost v pokrivanju slovenskega kulturnega prostora	41
Novinarji na tviterju.....	42
Ustavna pritožba	42
PRILOGI	43
Priloga št. 1: Cenzura v napovedniku za Intervju? (odgovori in pojasnila)	43
Priloga št. 2: PPN 2018, Poglavje »VARUHINJA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV«	46
STATISTIKA ODZIVOV	47

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Ko nacionalna RTV hiša zgreši z volilno napovedjo

Več gledalcev se je pritožilo nad napačno volilno napovedjo izzida prvega kroga predsedniških volitev 22. 10. v Dnevniku. Povzetka telefonskih pritožb:

Zakaj so v Dnevniku na TV rekli, da je zmagal Pahor, da ne bo drugega kroga, Šarec se je zahvalil, kot da ne gre v drugi krog, in se je izkazalo da ni res, da ni izgubil, ampak gre naprej. Kaj ni nacionalka dolžna biti objektivna, ne pa pristranska, da ste kar tako proti Šarcu in ste navijali za Pahorja?

Kaj smo spet v komunizmu, ko hočete lagati gledalcem? Zakaj je to potrebno, ko je pa potem iz volilne komisije lepo povedal, da ni še nič jasno. In zdaj vemo, da Pahor ni zmagal. Vi ste pa cel večer govorili, da je zmagovalec.

Gledalca **B. P.** in **V. V.** sta spraševala tudi glede sodelovanja z družbo Episcenter, ki je anketo pripravila.

V. V.:

»Episcenter je s tem zelo osramotil nacionalno televizijsko hišo, ki ji je ugled zaradi nekaterih drugih zadev drastično padel in kar je videti tudi po nekaterih javnih odmevih. Zanima me naslednje:

- 1.Kako to, da je Episcenter, ki po mojih izkušnjah uporablja vprašljivo metodologijo, postal javnomnenjski raziskovalec za RTV?
- 2.Kaj ste ukrenili po tej amaterski sramoti Episcentra?
- 3.Kako dolgo že Episcenter sodeluje z RTV?
- 4.Ali ste se zaradi sramotnega amaterizma od sodelovanja s to družbo poslovili?
- 5.Koliko je doslej ta družba zaslužila iz denarja rtv prispevka?
- 6.Ali nameravate k sodelovanju povabiti koga drugega in na kakšen način preverjate strokovne reference takšnih družb?

Ker gre pri tem vendarle za umestitev neustreznih, amaterskih vsebin v TV program - kar škoduje ugledu RTV v celoti - bo vaše stališče z odgovori na vprašanja zelo primerno.«

B. P.:

»Čestitam za odločitev, da zagotovite sinočnje celovečernje poročanje o volitvah za predsednika Republike Slovenije.

Hkrati pa je razočaranje povzročila zgrešena volilna napoved, saj je ob zaprtju volišč ob 19.00 voditeljica Dnevnika objavila, da je po »naši volilni napovedi« Borut Pahor prejel 56,2 odstotka glasov volivcev in si zagotovil zmago v prvem krogu. Zelo kmalu se je izkazalo, da po prešteti glasovih to ne bo držalo.

Opravljen je bila volilna anketa, in ne metoda vzporednih volitev, o tej odločitvi pa smo dvome izražali na zadnji seji Programskega sveta. (...) Če je možno, bi vas po tej poti prosila za pojasnilo, kako je prišlo do tega, da je volilna napoved tako zgrešila rezultat in se toliko razlikovala od tiste, ki jo je objavil POP TV in je bolj odsevala dejanske rezultate? Na podlagi katerih referenc je bila za anketo izbrana agencija Episcenter? Kakšni so sklepi razprave na uredništvu informativnega programa o tem, kar se je zgodilo?»

Pojasnili so posredovali direktorica TV Slovenija **Ljerka Bizilj**, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik** in **Služba za odnose z javnostjo**.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik** je pojasnila, da je bila agencija Episcenter izbrana na podlagi zakona o javnih naročilih, z zbiranjem ponudb. Naročilo je bilo sklenjeno za določeno obdobje, ki je že poteklo. "Za drugi krog predsedniških volitev ne načrtujemo volilne napovedi. Strokovne reference so agencije dolžne posredovati v ponudbi, ravno tako jamčijo, da bo delo opravljeno vestno in strokovno," je še zapisala odgovorna urednica.

Služba za odnose z javnostjo pa je pojasnila, da je Episcenter volilno napoved pripravil v okviru enotne pogodbe za tri merjenja javnega mnenja do dneva volitev in volilno napoved v nedeljo na dan volitev. "Agencija Episcenter je bila izbrana na podlagi zbiranja ponudb več ponudnikov izvajalcev javnega mnenja. Povpraševanje smo poslali štirim agencijam, izbrana je bila cenovno najugodnejša, s katero smo sicer sodelovali prvič."

Pojasnilo direktorice **Ljerke Bizilj** (varuhinji v vednost): »Ugotavljam- da vzporednih volitev nihče ni imel, saj je takšen strošek prevelik; ob 19.15 , 19.20, ko se je videlo po rezultatih državne volilne komisije, da Pahor v Ljubljani ne bo dobil večine, je bilo pa jasno, da se napoveduje drugi krog. TV SLO je iskala 'agencijo', ki bo posredovala zadnje podatke. Izbrana jih je tudi posredovala, Mediana pa se niti ni priglasila k sodelovanju. POP TV je 'operiral' s petkovimi podatki, ki so bili enaki kot TV SLO—in so to zelo spretno posredovali v nedeljo, TV SLO pa je trdno verjela v podatke izbrane agencije. Za parlamentarne volitve je jasno, da vzporedne volitve moramo imeti.«

Mnenje in priporočilo varuhinje:

Menim, da je zgrešena volilna napoved škodila ugledu RTV Slovenija.

Podatki raziskovalne agencije Episcenter so bili na volilni večer 22. oktobra v radijskih in televizijskih informativnih oddajah ob 19. uri podajani tako, da se je pri poslušalcih in gledalcih lahko ustvaril napačen in zavajajoč vtis, da gre za rezultate vzporednih volitev, na katere se lahko zanesejo.

V teh oddajah so bili sicer objavljeni ključni podatki o raziskavi (izvajalec, velikost, način izvedbe ankete), izrecno je bilo povedano, da gre za volilno napoved in ne za vzporedne volitve. S tem je bilo osnovnim postulatom poklicnih meril o natančnosti pri podajanju javnomnenjskih raziskav zadoščeno. Menim pa, da so bile premalo upoštrevane tiste točke poklicnih meril in novinarske etike, ki uredništva zavezujejo k največji možni previdnosti in skrbnosti, ko gre za ankete, metodološka izhodišča in natančnost v podajanju podatkov.

Menim, da je bila pri odgovornih za naročilo raziskave premalo upoštevana okoliščina, da je občinstvo RTV Slovenija vajeno, da na volilni večer prek TV-zaslona, radijskega etra in spleta izve kredibilno napoved volilnih izidov. Zaradi te okoliščine bi bilo prav, da bi bili gledalci, poslušalci in bralci RTV-vsebin o tokratni izjemi oz. eksperimentu (objava anketne napovedi namesto vzporednih volitev) posebej in večkrat opozorjeni, opozorilo bi se moralo nanašati tudi na morebitno metodološko problematičnost in možnost napake.

Obžalujem, ker se pristojni ob tokratnih predsedniških volitvah niso odločili za naročilo verodostojne raziskave (vzporednih volitev). Menim, da morebitni argument previsokih stroškov pri tako pomembnem dogodku in gradniku demokracije kot so volitve na javni RTV ni prepričljiv.

Menim, da so uredništva ravnala primerno, ko so naslednji dan objavila opravičilo za zgrešeno napoved in javnosti sporočila, da se je izvajalec raziskave Espicenter odpovedal plačilu.

Odgovornim priporočam vnovično seznanitev s tistimi točkami poklicnih meril in načel novinarske etike, ki natančno opredeljujejo način izvedbe in objave javnomnenjskih raziskav in vzporednih volitev (5.1.1. - 5.1.3. javnomnenjske raziskave, metode, objavljane podatkov ter 3.4. - 3.5. vzporedne volitve in poročanje o njih) ter takšno načrtovanje volilnih projektov, ki bo vsebovalo tudi skrbno preverjanje metodologije javnomnenjskih raziskav ter po možnosti vrnitev k uveljavljeni praksi vzporednih volitev.«

Predsedniške volitve, kritično o zasnovi in vodenju

Gledalca **D. B.** je zmotilo predvolilno soočenje na TV SLO1 19. 10.. Po njegovem mnenju je bilo zastavljeno preveč senzacionalistično, oziroma "rumeno".

"Kaj pa je potrebno predstavljati v sosednjem studiu še sorodstvo kandidatov?. Tak šou prepustite POP TV. Tudi voditeljica , zavedati se mora, da so štirje resni kandidati, ostali pa, vemo kako je. Ne se zaganjati po nepotrebem v nekega nepomembnega kandidata glede njegovih sodnih postopkov. To naj opravi sodišče, predsednik pa tudi nikoli ne bo. Kar se tiče kviza, prepustite te stvari POP TV kot že rečeno. Mislim, da ji je Šiško lepo povedal. Smo se pa doma družinsko kar lepo zabavali, pa ne zaradi neznanja kandidatov (glede na vprašanja tudi ni presenetljivo), ampak zaradi neumnosti samega koncepta oddaje.

Skratka, rešite nas "rumene" televizije. V resnih oddajah ni prostora za nestrokovne novinarje in za koncept oddaje, ki ima pridih resničnostnega šova. Saj menda volimo resnega predsednika, ne pa klovna."

Odgovor urednice volilnega projekta TV SLO **Nataše Rijavec Bartha**:

"Televizija Slovenija je skladno z 12. členom Zakona o RTV Slovenija dolžna zagotoviti enakopravno obravnavo vseh kandidatov za predsednika republike, torej vsem odmeriti enake pogoje, čas in prostor za predstavitev njihovih stališč, ne glede na to, kakšne možnosti za izvolitev ima kateri izmed njih. To smo tudi storili. V sosednji studio nismo vabili sorodstva, temveč partnerje, soproge in soproge kandidatov, ki bi, če bi bil njihov kandidat izvoljen, opravljali vlogo partnerja oz. prve dame predsednika države. Izjemoma smo dovolili udeležbo sestre pri kandidatki, ki nima soproga oz. partnerja. Vloga prve

dame je pri nas tudi zakonsko urejena, tako da je bila predstavitev kandidatov in kandidatka za to mesto po našem prepričanju upravičena. Kviz, oz. kratka vprašanja, ki jih kandidatka omenja, pa so se nanašala na predsedniško funkcijo, njegova znanja, vedenja in razgledanost. Menimo namreč, da imajo volivci pravico vedeti tudi, kakšne osnove imajo tu kandidati za opravljanje funkcije, čeprav to ni zakonsko določeno.”

Iz odgovora **varuhinje**:

“Zapisanemu lahko dodam le mnenje, da so volilne oddaje potekale v okviru programskih standardov in poklicnih meril, menim tudi, da je očitke o senzacionalizmu neupravičen, pri čemer pa je seveda vedno mogoča debata, ali bi jih bilo mogoče pripraviti drugače in bolje. Kot nekdanja novinarka in urednica lahko zapišem, da so volilna soočenja velik profesionalni izziv. Če je kandidatov malo, se je dejansko mogoče poglobiti v srž stvari in pomembne tematike, ki potem gledalcem olajšajo družbeno odgovorno delovanje in odločanje. V večini primerov pa ni tako, saj je studio poln kandidatov, ki jim mora voditelj odmerjati enak čas, ne glede na to, kakšne možnosti imajo za izvolitev. Seveda je zato mogoča le površna razprava, ki zagotovi minimalen vpogled v kandidatov program in osebno držo. Verjamem, da bo v drugem volilnem krogu z dvema kandidatom zasnova soočenj bistveno drugačna.”

Več gledalcev je bilo kritičnih do vodenja **Erike Žnidaršič**, gledalka V. K. je izpostavila “besedni spopad” s kandidatom Borisom Popovičem.

“Vaša „voditeljica“ nima pravice žaliti in se posmehovati zdravstvenim težavam, ki jih ima posamezni kandidat, ker je to nedostojno in nečloveško, na kar so opozorili tudi prisotni v studiju. Tako kot „voditeljica“ (pišem v narekovajih, ker si tega naziva pač ne zasluži) Angelce Likovič ni spraševala, ali bo zaradi svoje starosti zdržala dve uri dolgo soočenje (iz spoštovanja do starejših, domnevam), tako tudi nekemu, ki je preživel težjo prometno nesrečo, imel veliko operacij itd. ni primerno na posmehljiv in zaničljiv način postavljati enakega vprašanja. Imeli smo že bolnega predsednika (Dr. Janez Drnovšek), pa smo preživeli. Če je kandidat sam ocenil, da bo lahko opravljal to funkcijo in zdržal soočenja, potem je taka pač njegova odločitev (končna pa seveda volivcev) in ni naloga „voditeljice“, da igra sodnico oz. tožilko.

S to oddajo ste padli na najnižjo možno raven junk-televizije. Izsek soočenja med 20:52 in 20:59 je zagotovo primer vsem vašim kolegom, kako se oddaje ne vodi: posmeh in zaničevanje sogovornika, agresivno zasipavanje z vprašanji in hkrati nedopuščanje kandidatu, da odgovori, ker „voditeljici“ pač odgovori niso všeč oz. je v resnici niti ne zanimajo... bolj kot vodenje je bilo podobno zasliševanju na sodišču iz kakšne bedaste ameriške odvetniške serije.

Tako nizke ravni in nizkotnega odnosa do kandidatov si niso privoščili niti na komercialnih televizijah, do katerih imate sicer RTV-jevci vzvišen odnos, ker vi bojda skrbite za „javni interes“. V tej oddaji tega ni bilo videti, videti je bilo, da se kot hijene borite za čimvišji odstotek gledanosti v tekmi, ki ste jo že izgubili: zadnje soočenje je bilo v petek na konkurenčni Pop TV in je bilo – v nasprotju z vašim – korektno vodeno, pa se voditeljica ni izogibala neprijetnim vprašanjem za kandidate, samo žaljiva ni bila. Izgubili ste dvojno: izgubili ste najbolj gledan termin in izgubili ste na kvaliteti.

Sram vas bodi, da take osebe (nekulturne in nedostojne) pustite pred kamero, saj to meče slabo luč tudi na vašo hišo (in delo) v celoti. Ali pa jih vsaj pošljite na tečaj bontona, če se

tega sami niso bili zmožni naučiti in jim dajte v vodenje oddaje, ki so jim kos (domet nekaterih je pač vodenje dnevno-informativnih oddaj).”

Iz odgovora **varuhinje**:

“Obžalujem, ker ste tako kritični do volilne ekipe. Še enkrat sem si pogledala izsek iz oddaje, ki ste ga izpostavili, in očitkom, ki jih navajate, ne bi mogla pritrditi. (...)

Dodajam, da se povsem strinjam z gledalci, ki od ustvarjalcev RTV vsebin pričakujejo spoštljivost v komunikaciji. Obenem pa je spoštljivost in izogibanje osebnim diskvalifikacijam upravičeno pričakovati tudi od pritožnikov.

Pritožnica se z varuhinjo ni strinjala, menila je, da je njeno pritožbo površno prebrala.

Molk o množičnem srečanju slovenskih in hrvaških vernikov

Gledalca sta se pritožila, ker osrednja informativna oddaja Dnevnik 14. 10. ni poročala o srečanju katoliških vernikov iz Slovenije in Hrvaške v Stični, in sicer ob stoletnici Fatimskih prikazovanj.

Gledalec **M. R.**:

»To je bil veličasten dogodek, za nas katoličane, ki v Republiki Sloveniji predstavljamo večino slovenskega prebivalstva, pa še prav poseben. Dogodek je bil prvovrstno versko dejanje, prav tako pa v luči nedavnih dogodkov tudi mednarodni prispevek k prijateljskim odnosom med Slovenijo in Hrvaško.

Na samem srečanju se je zbralo med pet do sedem tisoč ljudi iz Slovenije in Hrvaške. Prišli smo verniki s svojimi duhovniki in (nad)škofi. 6 najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov je prišlo iz Hrvaške. In ob množici dnevnih (ne)pomembnih dogodkov v TV Dnevniku ni bilo prostora in časa, da bi nacionalna TV, ki jo plačujemo verni in neverni, poročala o tem lepem, pomembnem in mednarodnem dogodku. To je nezaslišano in sramotno. TV Dnevnik je osrednja informativna oddaja, v kateri so novice o vsem mogočem. Verjamem pa, da obstaja neka prioriteta med dogodki: glede na pomembnost dogodka, glede na obletnice, glede na število udeležencev itd. Da v TV Dnevniku ni bilo prostora za enkratni dogodek iz Stične je nerazumljivo in za nas verne predstavlja drugorazredno pojmovanje. Nobenega opravičila ni, da o dogodku ni bilo poročila, posebej še ob dejstvu, da so bili v Dnevniku predstavljeni številni drugi dogodki.

Želim in zahtevam, da se o tem neopravičljivem slučaju naredi razprava v vaši hiši, da se pojasni, kdo je stal za takšno nerazumno in nepojmljivo odločitvijo in da se vernikom poda opravičilo. Nisem edini, ki tako razmišlja. Sram me je, da so s takšno situacijo po 25. letih demokracije seznanjeni sosede Hrvati, ki si tudi mislijo svoje. Kdaj boste menjali koledar?«

Gledalka **A. Z.**:

»Oglašam se Vam zaradi Vašega slabega odnosa do naših Krščanskih srečanj. 14.X.2017 smo imeli veliko škofovsko molitev in sv. Mašo za zблиžanje dveh sosednjih držav., Slovenije in Hrvatske. Prišli so naši in hrvatski škofje z lepimi nagovori za naše boljše sodelovanje in meddržavno delovanje v korist nas malih prebivalcev (veliki nas ne slišijo). Zato smo prišli v velikem številu 7.000 romarjev . Bilo je zelo dobrosrčno »veselo v Kristovsem naručilu ljubite se, pomagati si morate v dobrem in v težav ah, da bo naše življenje polno vrednot, dobro sodelovanje povsod, pomoč v sili

Zato protestiram, ker zvečer v Dnevniku niti z eno besedo ni bilo informacije o srečanju škofov dveh sosednjih držav. A ni to žalostno, da poročate ob za nas nepomembnih dogodkih dogodkov v Iraku in Kataloniji, Ameriko ste malo nehali kritizirati in povedali, da ima g. Tramp 2% brezposelnost in da je izgubil 400.000 dolarjev v V ZDA. Takšnih novic pri nas ni, danes. Zopet beremo, Rop in Pahor nista kriva za uničenje bank in gospodarstva ampak Janša v letu 2009, Laži same laži, ne priznanja kraje in nesposobnosti vladanja. 73 milijard E je v tujini našega denarja, je povedal preds. kandidat A. Šiško. Komunisti nam vladajo od 1945 do danes 2017. razen 5 let vladanja g. predsednika J. Janše, odgovoren zna urejati državo. Za nas je heroj, osvobodil nas je Jug. armije in ustvaril samostojno državo Slovenijo Čast in slavo mu bo ... zgodovina pisala. Še 1x g. Varuhinja, če dva dni zamudim plačilo vaše položnice dobim opomin in obresti. Vi se bogatite z našim denarjem, a nobene dolžnosti do nas v medijih. Pričakujem Vaš odgovor.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Uvodoma naj zapišem, da Televizija Slovenija ni povsem prezrla dogodka, ampak ga je napovedala v Poročilih ob petih 13. oktobra (z vestjo in izjavama celjskega škofa dr. Stanislava Lipovška in vodje organizacijskega odbora dr. Janeza Grila) ter na kratko povzela v Poročilih ob petih 14. oktobra, ko je bila vest opremljena tudi s posnetki množičnega srečanja.

Za pojasnilo takšne uredniške odločitve, da je bila torej informacija podana v popoldanski informativni oddaji, ne pa tudi v osrednjem Dnevniku, sem zaprosila pristojno uredništvo Informativnega programa TV Slovenija. Urednica dnevnoinformativnih oddaj **Mojca Šetinc Pašek** je sporočila, da je imel urednik sobotnega Dnevnikarja »na razpolago zgolj dva dežurna novinarja iz notranje politične redakcije in iz deska, ki ju je po uredniški presoji poslal na pokrivanje predsedniške kampanje in dnevni dogodek – upor zapornikov na Povšetovi. Tako smo žal dogodek v Stični pokrili, vendar zgolj novico v Poročilih ob 17 ih. Dežurni dopisnik je bil na drugem dogodku.«

Iz pojasnila izhaja, da je bila uredniška odločitev posledica spleta okoliščin in utečene organizacije dela.

Kot nekdanja urednica različnih oddaj na TV Slovenija lahko razumem takšno pojasnilo, saj sem izkusila okoliščine in tudi stisko, ko je pri odločanju treba izbirati med tistim, kar je možno, in ne med tem, kar bi bilo prav, in ko se na koncu izkaže, da si se odločil narobe. Po drugi strani tudi vem, da se ob dobrem načrtovanju tovrstni zapleti ali zdrsi običajno ne zgodijo. V tem primeru se morda ne bi bilo treba odločati ad hoc, pod vplivom dnevnih dogodkov, saj je šlo za vnaprej znan, napovedan in pričakovan dogodek.

Kot varuhinja obžalujem, ker v osrednji dnevnoinformativni oddaji ni bilo poročila o srečanju v Stični, ne le zaradi njegove množičnosti, ampak tudi narave in sporočila tega srečanja ter njegove pozitivne naravnosti, ki je v kontekstu napetih slovensko-hrvaških odnosov posebej pomembna in relevantna. **Menim, da je v informativne oddaje, če je to le mogoče, treba uvrščati čim bolj raznovrstne vsebine, ki odsevajo raznolikost družbe, ob tem pa poiskati prostor tudi za dobre zgodbe, primere dobrih praks in dogodke – kot je to zapisano v poklicnih merilih in načelih novinarske etike – »ki so pomembni, čeprav ne zbujejo splošne pozornosti, ne razburjajo in ne vznemirjajo javnosti«.**

S tem mnenjem bom seznanila uredništvo Informativnega programa, želim si, da bi ga lahko v čim večji meri upoštevali.«

M. R. ni bil zadovoljen z odgovorom:

»Ne razumem, kakšno zvezo ima dejstvo, da sta bila na razpolago zgolj dva dežurna novinarja, ki sta pokrila druga dva dogodka, s tem, da o Stični ni bilo moč poročati v Dnevniku oz. poročila o Stični v glavnem ponovit? Odgovor na to vprašanje resnično pričakujem.

V Poročilih ob petih ste 14. oktobra poročali o uporabi v ljubljanskem zaporu, o svetovnih dogodkih, prav posebej o iranskem jedrskem dogovoru, o čiščenju reke Ščavnice, o zasebnem živalskem vrtu. Vsa ta poročanja so bila v glavnem daljša od ene minute. Poročali ste o stanju na slov. cestah, dogodku v Stični pa ste namenili borih 20 sekund!!! Isti dan ste v Dnevniku poročali skoraj 5 min o predsedniški kampanji, o Slovenskem ekološkem gibanju, o zeleni politiki, o aferi japonskega jeklarja, o svetovnih dogodkih (ponovno o iranskem jedrskem dogovoru) o zastojih na slovenski avtocesti, o spremembah pravil cestnega prometa kar 5 minut, ponovno o uporabi v ljubljanskem zaporu (2. minuti) in o darovanju organov.

Nekatere novice ste v Dnevniku ponovili. Dogodka v Stični pač ne. Odločitev, da se o Stični v Dnevniku ne poroča, je morala biti sprejeta, vendar ne na osnovi dejstva, da sta na razpolago zgolj dva dežurna novinarja. Odločitev je bila sprejeta preiščljeno in načrtno. Če je bila uredniška odločitev, kot pravite, da izhaja iz pojasnila, posledica utečene organizacije dela, potem vemo, kje smo. Utečeno je torej, da se o dogodkih katoliške cerkve v Sloveniji poroča v glavnem takrat, ko so na vrsti Zvonovi, gozdovi in Goričane. Za lepe in plemenite dogodke, ki jih Cerkev pripravi in organizira, pa zadošča 20 sekund, toliko, zaradi videza. Dežurnih novinarjev se na takšne pomembne dogodke ne pošilja. Prav tako se poročil o cerkvenih dogodkih, ki so širšega pomena, kot je bil ta v Stični, ne ponavlja. Sploh pa ne v Dnevniku.

Gospa varuhinja, urednica dnevnoinformativnih oddaj Mojca Pašek Šetinc je s svojim odgovorom povedala veliko. Žalostni me (in nas verne), da še vedno ni presežen ideološki boj. RTVS je javna organizacija, ki jo plačujemo verni in neverni. Ima poseben status narodnega interesa. Del tega je, hočete ali ne, tudi Katoliška Cerkev in mi, verniki. Želel in zahteval sem opravičilo. Tega z Vašim pismom nisem dočakal. A ni tudi to žalostno? Pojasnjevanje namreč še ni opravičilo. Želim, da je opravičilo tudi objavljeno, če ne drugje, pa vsaj v varuhovem dnevniku.«

Varuhinja:

»Pojasnilu, ki sem vam ga poslala, bi težko kar koli dodala. Prav tako ne vem, ali bi bilo prav, če bi se opravičevala za dejanja ali ravnanja drugih. Lahko pa ponovim, da razumem vaše razočaranje in obžalujem, ker v Dnevniku ni bilo poročila o srečanju, saj menim, da je šlo za dogodek z veliko informativno vrednostjo. Upam, da bodo pristojni ravnali tako, da se takšni spregledi ne bi ponovili. To mnenje bo tudi objavljeno v mesečnem poročilu.«

Varuhinja je glede zadeve **v vednost** prejela dopis Slovenske škofovske konference s prošnjo, da TV Slovenija posreduje pojasnilo glede poročanja o srečanju v Stični.

Kdo ima prav, študenti ali država?

Gledalko **D. L.** je razburil prispevek o spremembah zakona o visokem šolstvu v Dnevniku 18. oktobra (avtorica **Eugenija Carl**). Pritožnica je predstavila svoj pogled na tematiko in izrazila pričakovanja, ki jih ima do novinarjev RTV Slovenija.

»Kako se lahko novinarji RTV Slovenija tako očitno postavijo na stran večnih študentov? A se vi sploh zavedate, da bi ta denar veliko bolj primerno porabili za ljudi, ki so res v eksistenčni stiski. Odrasla mladina (nad 25 let) pa naj že odraste, začne delat in vračat v zdravstveno blagajno, prispevat v pokojninsko blagajno, za izboljšanje šolstva na sploh... Če se že tako radi zgledujemo po tujini, naj raziščejo, pod kakšnimi pogoji študirajo v drugih EU državah in naredijo primerjavo. Vsi nasprotniki zakona bi lahko bili veseli, da imajo študenti pri nas tako veliko pravic in so bolj upoštevani kot njihovi profesorji. Vaša dolžnost bi bila prikazati obe plati medalje. In tukaj ne mislim samo na t.i. lene študente, ki večno pavzirajo, ampak tudi tiste, ki bi radi zastoj doštudirali več smeri. Kot npr. gospodična, ki jo je Evgenija Carl prikazala kot ubogo žrtev novega zakona. Revica, potem ko ji je država (t.j. mi vsi zaposleni) plačala en študij, zato da se bo na osnovi tega zaposlila, je šokirana, da ji ne plačamo še enega. Ja, pa še hranimo naj jo mi vsi s študentskimi boni. Lepo prosim, pa kako lahko kaj takega objavite v glavni informativni oddaji? To je za rumeni tisk. A se sploh zavedate, kako neskončno sebično in arogantno je tako mišljenje?«

Urednica Dnevnoinformativnega programa **Mojca Šetinc Pašek**:

»Glede na pojasnila, ki smo jih prejeli s strani Ministrstva za izobraževanje in s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje ob pripravi obeh prispevkov, se je izkazalo, da gre za posledice hitrega in, kot so ugotovili na Ministrstvu za izobraževanje šele ob uveljavitvi sprememb zakona sami, ne dovolj premišljenega ukrepa za preprečevanje t.i. fiktivnih vpisov na fakultete s strani predlagatelja popravkov zakona o visokem šolstvu. Zato so tudi študentom, ki so se jim zgodile določene krivice zaradi sprememb tega zakona že povrnili prejšnje študentske statuse in vse pravice (socialno in zdravstveno zavarovanje), ki iz tega izhajajo.«

Iz pojasnila novinarke **Eugenije Carl**:

»Fiktivnih vpisov pa tudi s sporno novelo ne bodo omejili, ker se mladi prebrisanci pač vpisujejo na izobraževanje za odrasle in tako pridobijo status in vse kar sodi zraven. Tega pa ne prepoveduje noben zakon.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Po vnovičnem ogledu prispevkov na temo zakonske novele v dnevnoinformativnih oddajah (11. oktobra, novinarka Tadeja Anžlovar, in 18. oktobra, novinarka Eugeniya Carl) menim, da je bila tematika predstavljena z različnimi sogovorniki in z različnih plati, s čimer je bilo zadoščeno merilom poklicne etike, ki uredništvom narekujejo, da kompleksne teme v celovitosti predstavijo v časovnem nizu, z dopolnjevanjem informacij. Relevantno novinarsko temo so v dnevnoinformativnih oddajah TV Slovenija prikazali skozi konsekvence, ki jih ima odločitev zakonodajalca za skupino državljanov oz. končne uporabnike, pri čemer namen poročanja ni bil postavljanje na eno ali drugo stran (prizadeti študenti VS država ali obratno). Prav je, da je javnost obveščena o morebitnem prenašanju delovanja države ter morebitnih kolateralnih žrtvah tega delovanja. Kakor tudi o skrbnem ravnanju z javnimi resursi in javnim denarjem, ko gre za delovanje in zlorabe šolskega sistema. V konkretnem primeru so posledice preganjanja t. i. fiktivnih vpisov občutili tudi študenti, ki jim ne bi mogli očitati iskanja lukenj v sistemu, med njimi

so tudi nadpovprečni študenti, katerih ambicije bi verjetno težko a priori opisali kot sebične ali arogantne.«

Predvajanje zastarelih posnetkov

Gledalec **B. M.** je opozoril, da arhivski posnetki, uporabljeni v jutranji poročilih dne 16. 10. niso več aktualni. Gledalec opozarja, da je posnetke, ki jih izpostavlja, v dnevnoinformativnih oddajah videl večkrat, nekateri pa so tudi zastareli.

»Pri predvajanju Poročil, Dnevnika, Odmevov prikažete prispevek o delu vlade, ki je bila ta dan ali kakšen dan prej. Normalno, da sledi še slikovna priloga.

Zdaj smo pa tam. Prva oseba, ki sedi zraven predsednika vlade je generalni sekretar- ka vlade.

Neštetokrat, sinoči ob 19h, danes ob 8h in 9h je zraven predsednika sedel Mirko Kraševac, čeprav vemo, da to mesto že več kot leto dni zaseda Lilijana Kozlovič. Ne rečem, da je tako vedno, je pa velikokrat. Pred tremi tedni sem telefoniral v pisarno gospe Rebernik. Gospa s katero sem govoril, je bila zelo prijazna in obljubila, da bo opozorila pristojne na napako, ki se jim pojavlja. Prav nič se ni spremenilo ali popravilo.«

Odgovor urednice Dnevnoinformativnega programa na TV Slovenija **Mojce Šetinc Pašek:**

»Za zadevo se opravičujemo, kolegi so opozorjeni, da morajo paziti pri sliki. Pri konkretni uporabi arhivske slike ob novici o začetku rednega oktobrskega zasedanja Državnega zbora so kolegi v jutranjih poročilih uporabili staro arhivsko sliko in pomotoma pokazali nekdanjega generalnega sekretarja vlade in ne dnevne slike iz državnega zbora. V jutranjih poročilih se je to zgodilo ker, se je seja začela ob 9 ih in sveže dnevne slike še niso imeli in so očitno kolegi, uporabili »prestar« arhivski posnetek.

Večji problem kot s posnetki iz DZ-ja pa imamo s posnetki sej vlade, saj nam redko dovoljujejo snemanje nemih kadrov vlade, zato smo pri uporabi slike iz sej vlade omejeni na arhivsko sliko, vendar to ni opravičilo, da smo v sliki iz parlamenta kazali prejšnjega generalnega sekretarja, saj imamo arhivske posnetke iz DZ tudi s sedanjo generalno sekretarko.«

Nastop Tanje Gobec

Več odzivov je prispelo zaradi nastopa voditeljice **Tanje Gobec** v napovedniku za Odmeve po Slovenski kroniki in v oddaji Odmevi dne 11. 10.

“Ni opravičila, za včerajšni nastop vaše novinarke. Kot pravite je bila v osebni siski. Tudi jaz sem bil velikokrat v stiski, toda moral sem opraviti svoje delo v službi.” (**J. C.**)

“Sramotno in poniževalno za nas gledalce je bila napoved odmevov od voditeljice Gobčeve. Ne vem, pod vplivom katerih opojnih substanc je bila, a takih TV voditeljev si pa res ne zaslužimo. (...) Če že ne drugo, vsaj javno opravičilo z njene strani in pa RTV-ja bi si gledalci zaslužili.” (**M. L.**)

“Po obnašanju sodeč, zatikanju besed, jecljanju je z njo bilo nekaj hudo narobe. Veliko gledalcem se je zdelo, da je alkoholizirana. Zanima me, kaj boste v tej zvezi ukrenili, saj takšna dejanja še dodatno znižujejo že tako pri(zadet) ugled javne hiše RTV.” (**V. V.**)

“Protestiram na vodenje urednice Odmevov Meta Dragolič da ni preprečila nastop Gobčeve, početje Mojce Pašek Šetinc urednice dnevno informativnih oddaj da tako neodgovorno vodi oddaje in početje Miše Molk ko so 11.10.2017 že v napovedniku omogočile Gobčevi, da se je pojavila na TV.” **(F. R.)**

“Sramotno, nedopustno, nemoralno je, da je Tanja Gobec stopila pred kamere in se obnašala nedostojno, to je še najmanj kar bom zapisala. In to plačujemo davkoplačevalci? Ste nacionalna televizija! In vsekakor je ekipa Tanjo Gobec videla v kakšnem stanju je, preden je stopila pred kamere in ste njen nastop vseeno dopustili. Sramota! Sedaj pa iščete neke kvazi izgovore, tudi generalni direktor RTVSLO! Vedno bolj tudi želite posnemati komercialne televizije, katere imajo že tako cenen in nekvaliteten program. Vi bi morali biti za zgled, ne pa da kažete slabo sliko s takšnim škandalom, le kakšen vzor ste? Ali res vrednote in morala ne pomenijo več nič? Kam smo prišli! Očitno bo potrebno narediti sistemske spremembe, ker trenutno stanje v RS ne pelje več nikamor, sistem na vseh ravneh se norčuje iz nas, davkoplačevalcev. Dovolj je!” **(M. I.)**

“Zanima me, ali boste kot varuhinja pravic gledalcev tudi zanjo zahtevali od programskega sveta RTV njen odstop z vodenja Odmevov tako kot ste to zahtevali za treznega novinarja Igorja Pirkoviča zaradi intervjuja s Thompsonom?!” **(D. P.)**

“Po tem, ko sem si ogledala posnetke njenega "ponesrečenega" nastopa, in ko sem prebrala, da bo najverjetneje "kaznovana", bi rada samo izrazila mojo podporo tej voditeljici in upam, da se ne bo zgodilo, da bo umaknjena s TV ekranov. Glede na navedbe v medijih, da ima osebne težave in je v stresu, ji želim, da bi se njene težave čim prej rešile in da bi si odpočila, potem pa prosim, če jo vrnete pred TV ekrane. Mislim, da je tu odpovedal nadzor oziroma urednica, ki bi morala zanjo najti zamenjavo že po napovedniku v Dnevniku, in ne bi bilo prav, če bi posledice nosila Tanja Gobec in mi gledalci.” **(K. R.)**

“Zame ostaja vrhunska novinarka in oseba, v katere" družbi "uživam, in upam, da še bom. Veste, napake so človeške, in ob vsem gnevu, in nesramnostih, ki ga prebiram na družabnih omrežjih sem enostavno moral to napisat. Žal mi je zanjo in stisko, v kateri se je znašla!” **(B. F.)**

“Svojim očem in ušesom nisem mogla verjeti, ko sem jo gledala in poslušala ob napovedi Odmevov ob koncu Dnevnika in potem še med samimi Odmevi. Pod vplivom katerih substanc je bila ga. Gobec 11.10.2017 zvečer, bodo ali so že ugotovili za to pristojni. Nisem pa zasledila, da se nam je kdo opravičil za njeno neprimerno vedenje.” **(T. M. T.)**

Pisarna varuhinje je gledalcem posredovala **sporočilo za javnost**, ki ga je objavila **Služba za odnose z javnostmi RTV Slovenija** (<http://www.rtv slo.si/sporocila-za-javnost/pojasnilo-rtv-slovenija-glede-nastopa-tanje-gobec/435001>). Gledalci, ki so kljub temu želeli, da se varuhinja o zadevi izreče, so prejeli dodatna pojasnila. **Varuhinja:**

“Vsekakor pritrjujem, da je bil takšen nastop neprimeren za TV Slovenija; gledalci javnega medijskega servisa imate pravico do najboljšega možnega programa, vključno z najboljšim možnim podajanjem vsebin. Kot varuhinja pričakujem, da bo vodstvo RTV Slovenija storilo vse, da razišče dogodek in njegovo ozadje ter sprejme ukrepe, da se takšen

nastop/dogodek ne ponovi, in da se bodo vsi ustvarjalci RTV vsebin še bolj zavedali svoje odgovornosti do javnosti. Tako tisti, ki jih spremljamo na ekranu, kot tisti, ki jih ne vidimo, a ključno sooblikujejo televizijske programe.

Kot izhaja iz sporočila, ki ste ga prejeli 16. oktobra, je vodstvo RTV napovedalo prav to: ukrepanje v skladu s postopki in pravili, ki so predvideni za take primere. Kot mi je znano, notranja preiskava poteka, nekateri ukrepi so že sprejeti.

Tudi sama - ne le kot varuhinja, ampak tudi kot nekdanja novinarka in urednica ter kolegica Tanje Gobec - obžalujem, ker je do takšnega nastopa prišlo. Verjamem, da si vsi vpleteni, novinarka, urednica in celotna ekipa v ozadju, želijo, da bi lahko čas zavrteli nazaj. Žal to ni mogoče, tega ni mogoče doseči ne s protesti ne z naslajanjem nad tujo nesrečo."

Tarča o Zvonovih, nadaljevanje

Pritožnik **F. J.**, ki je varuhinji septembra posredoval zahtevo za demanti, kot je zapisal, lažnih, napačnih in zavajajočih trditev v Tarči dne 7. 9. 2017, ni bil zadovoljen z odgovorom, ki ga je prejel (septembrsko poročilo, str. 10). V ponovni pritožbi je F. J. izpostavil, da odgovor novinarka, ki ga je varuhinja posredovala, ne more biti dovolj.

»Spoštovana varuhinja, prosim vas, da si sami ogledate navedeno oddajo, če še je niste in ocenite, tudi ob upoštevanju objektivnih navedb in dokazov obeh strani in mi odgovorite ali mi v predmetni zadevi lahko pomagate ali ne. Jaz namreč s tem ne morem živeti. Vem kakšna je resnica in vem, da mi delajo hudo krivico. Niti 1 € si nisem nezakonito in tudi ne zakonito, neupravičeno prilasstil. Gre izključno za namerno vodeno medijsko diskreditacijo, ki meji na medijski linč. Sam nimam nobenih možnosti, da jih pripravim do tega, da spoštujejo resnico, da spoštujejo osnovno načelo, da nihče ni kriv doklen ni obsojen, da ne izkrivljajo resnice, da ne zavajajo javnosti, da ne uničujejo življenj celih družin z lažnimi in zavajajočimi oddajami, niti tega da stoštujejo kodeks svojega ceha. Prepričan sem, da vam zaradi takih oddaje na dolgi rok gledanost ne bo rasla, vaš ugled pa bo gotovo trpel, saj boste padli na nivo rumenih medijev.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»V spletnem arhivu RTV Slovenija sem si vnovič ogledala oddajo ter pri urednici Nataši Rijavec Bartha in novinarju Juretu Brankoviču še enkrat preverila, na katera dejstva in vire so se oprli pri poročanju in analiziranju obravnavane teme, pri čemer me je zlasti zanimalo sledenje poklicnim merilom, navedenim v prvem poglavju hišnega kodeksa (natančnost, nepristranskost, preverjanje dejstev, verodostojnost, odgovornost).

Uredništvo vztraja, da je skrbno zbiralo in preverjalo podatke in da je do teh podatkov prišlo na zakonit in preverljiv način; pri tem se je naslonilo na naslednje ključne vire, ki mi jih je tudi predočilo:

- pravnomočne javno objavljene sodbe, ki govorijo o tožbi, s katero ste izpodbijal odločbo finančne uprave
- potrjeno informacijo o vložitvi kazenske ovadbe in odškodninske tožbe s strani stečajnih upraviteljic
- potrjeno informacijo o preiskavi v BiH s strani bosanskega tožilca in stečajnega upravitelja
- potrjeno informacijo o vročeni obtožnici zaradi kaznivih dejanj
- potrjeno informacijo o vloženi odškodninski tožbi s strani oškodovanih upnikov

- izračun na podlagi uradnih podatkov o potrjenih terjatvah upnikov, ki so v lasti države, in njihovem pričakovanem poplačilu

Strinjam se z vami, da »celotna zadeva sploh ni enostavna in enoznačna«, vendar je temeljna naloga novinarjev prav ta, da s skrbno pripravo, natančnim zbiranjem, luščenjem in interpretiranjem podatkov, dobrim poznavanjem konteksta in obvladovanjem žanrskih zakonitosti tudi najbolj kompleksne tematike javnosti podajo kar se le da preprosto. Torej tako, da gledalci, poslušalci in bralci lahko razumejo zapletene družbene procese in fenomene ter konsekvence konkretnih dejanj ali dogodkov za prihodnost družbe.

Menim, da ne voditeljica ne novinar v konkretni obravnavi družbeno relevantne teme nista ravnala tako, da bi vzbujala vtis pristranskosti ali senzacionalizma, ampak sta skozi prispevek in vprašanja preverjena dejstva podajala tako, da je bilo razumeti, o čem potekata preiskava in sodno ugotavljanje odgovornosti.

Menim namreč, da novinarjem ni mogoče a priori oporekati pravice do logičnega sklepanja, prav tako nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo.

Pomembno je, da javnost prek javnega medija pridobi ključne informacije, da si lahko sama oblikuje mnenje o tematiki. Ne da bi pri tem od javnosti ali medija pričakovali, da prevzema vlogo pravosodja.

Menim, da je uredništvo (novinar, voditeljica, urednica) v konkretnem primeru delovalo v skladu s poklicnimi merili in da je v največji meri spoštovalo vašo osebno integriteto, saj je v oddaji navajalo le dejstva, v zvezi z vašim ravnanjem, kot jih je bilo mogoče razbrati iz verodostojnih virov.«

Pritožnik se je obrnil tudi na **Varuha človekovih pravic**; navajal je, da na svoj dopis ni prejel odgovora. Uradu Varuha je bila posredovana vsa korespondenca, iz katere izhaja, da navedba pritožnika ne drži. Za pojasnila so se v uradu zahvalili in na podlagi odgovora varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev pobudniku posredovali pojasnilo in s tem, kot so pojasnili v uradu, zaključili obravnavo zadeve.

Utrip in dogajanje v Kataloniji

Gledalec **V. V.** se je pritožil nad oddajo Utrip, ki jo je pripravila avtorica **Mojca Š. Pašek**.

»V zvezi z dogajanjem v Kataloniji je M. Pašek Šetinc med drugim rekla (na 4 minuti 26 sekund Utripa): "Tako je te dni bolj tiho tudi Rajoyev prvi strankarski strankarski zavenik v Sloveniji prvak SDS. Da, zgodovina ima včasih res neverjeten smisel za ironijo."

Ker ta navedba novinarke ne ustreza resnici, bi človek pričakoval, da se bo opravičila. Pričakujem pa, da boste kot varuhinja ustrezno ukrepali, saj obstojajo nedvoumni dokazi, da novinarka ni govorila resnice.«

Pojasnilo avtorice Utripa **Mojce Šetinc Pašek**:

»Spoštovani. Za razliko od Dimitrija Rupla in Lojzeta Peterleta, ki sta dajala uradne javne izjave za vse medije - Rupel, ki je bil opazovalec katalonskega referendum, pa je ob Milanu Kučanu podpisal celo peticijo, ki je bila medijsko zelo odmevna - se gospod Janša, razen omenjene opazke preko twitterja, na katalonski referendum ni odzival. Razen tega je omenjeni tvit očitno nastal en teden pred katalonskim referendum, zato ga ni mogoče šteti za odziv na dogodke med in po referendumu, pri čemer je bil v mojem prispevku govor predvsem o represiji nad udeleženci referendumu oziroma o primerjavi s potekom

plebiscita v Sloveniji. Tudi nekateri drugi slovenski politiki so se odzvali na te dogodke, nekateri nemara mlačno, a vendar. Gospod Janša se ni.

Mimogrede, ponavadi nas iz SDS-a, če je odziv prvaka prek twitterja politično pomemben, nanj opozorijo. Tokrat nas niso in ga tako v našem mediju tudi nismo opazili. Podobno kot ga niso opazili v ostalih medijih.

Moje sklepanje kot avtorice Utripa, da je bil torej gospod Janša na temo Katalonije te dni bolj tiho in da gre za ironijo zgodovine, je torej povsem na mestu.«

Varuhinja:

»Menim, da novinarki ni mogoče oporekati pravice do podajanja logičnih sklepov, zlasti glede na format oddaje, ki je izrazito avtorski, in kot tak dopušča ustvarjalcem kar največjo ustvarjalno svobodo, torej tudi osebno-analitične, subjektivne in komentatorske prvine.

Avtorji oddaje Utrip vsako soboto tednu, ki se je iztekel, z izborom novic in slikovnega gradiva ter veznim besedilom, vdihnejo svoj pečat.

Dodajam, da se mi je pri obravnavanju vaše pritožbe še enkrat zastavilo vprašanje o tvitih kot ključnih ali pomembnih virih novinarskih informacij v moderni medijski krajini.

Glede uporabe družabnih omrežij v novinarske namene se je težko trdno opreti na poklicna merila in načela novinarske etike RTV Slovenija, saj so bila napisana leta 2000, torej veliko pred bumom novih medijev. Glede uporabe internetnih virov merila predpisujejo le posebno previdnost (1.3. Preverjanje dejstev: Posebna previdnost je potrebna pri uporabi neavtoriziranih virov z interneta, saj je dostop do medmrežja omogočen vsakomur brez omejitev, zato bi nekritična uporaba podatkov iz teh virov lahko pomenila dezinformiranje javnosti. Pred objavo neavtoriziranih vsebin z interneta je treba preverjati vsa dejstva. Če se vendarle odločimo za objavo neavtoriziranega vira z medmrežja, pa je treba to zelo jasno navesti.). Tudi s tega vidika razumem, zakaj se nekateri uporabniki tviterja odločajo, da o svojih tvitih javnost obvestijo tudi po drugih – bolj konvencionalnih – poteh.«

Prošpanski posnetki iz Katalonije?

Gledalec **B. R.** je ustvarjalcev Dnevnika očital, da pri poročanju o referendumskem dogajanju v Kataloniji dne 1. 10. niso predvajali najbolj brutalnih posnetkov nasilja, zato je ustvarjalcem oddaje očital neobjektivnost in morda celo naklonjenost neki ideologiji.

»Iz tistega znamenitega posnetka nasilja Guardie civil na stopnicah, ki so ga objavili mnogi-tudi 24ur.com , v celoti (cca 35 sekund), ste vi objavili le -cca. 3 sekunde-objavile so ga v celoti mnoge tuje TV, le RTV ne!!!!

Iz vašega slikovnega poročanja dobi človek vtis, da so se volivci pasivno upirali, pripadniki Guardie civil pa so jih le obzirno vlekli ali odnašali stran.....omeni se streljanje z gumijastimi naboji in za sekundo vidimo sled zadetka na nogi.....SKRATKA, POPOLNOMA NAPAČEN VTIS

V kolikor bi tako kot vse druge TV in portali, objavili v 15 minutnem prispevku teh 35 sekund dogajanja na stopnicah.....ali vsaj 30 sekund.....bi gledalec dobil pravo predstavo o grozljivi brutalnosti Guardie civil.

Tako kot drugi gledalci širom sveta, bi tudi mi videli metanje ljudi z vrha stopnic.....videli bi grozljiv skok policista iz stopnice na človeka.....videli bi vlečenje ženske za lase.....videli bi načrtno brcanje na tleh sedečih.....videli bi kako policist zgrabi žensko torbico in jo vrže iz vrha stopnic.....videli bi metanje tako moških kot žensk....SKRATKA, če bi pokazali vsaj 30 sekund tega posnetka, ki ga očitno imate in je tudi na 24ur.com, bi gledalec videl vso grobost in brutalnost, ki je ni primere v sodobnem času na evropskih tleh proti miroljubni množici, ki zgolj stoji in ni aktivna.

Če pa bi pokazali med branjem teksta vse tiste sive krvave glave starejših gospa, ki se jih z nekaj kliki dobi na drugih portalih, potem bi bila informacija objektivna.....**no, tega je še toliko prikazano v drugih medijih, da sem dobil občutek kot, da je nekdo namerno hotel prikazati situacijo oz. ravnanje zloglasne in kot pravijo z frankizmom prežete in po nasilju znane Guardie civil precej drugače-manj grobo kot je dejansko bilo.**

Če bi vi bili edina TV bi si to lahko privoščili brez škode za verodostojnost.....a ker to niste, si s takšnim načinom, ki ne prikaže dejanske slike, ustrelite v lastno koleno.....noben izgovor, da je bilo to nasilje preveč brutalno, da bi ga prikazali, ni moder, ker so to prikazale mnoge velike TV.....in tako se izgublajo gledalci po nepotrebnem, ker izpadete neobjektivni.....nekdo bo celo rekel, da se ščiti ugled frankistične Guardie civil.....kdo ve, mogoče gre celo za to, glede na to, da se je enim v vaši hiši zdel prispevek o proustaškem pevcu Thompsonu korekten.«

Urednica dnevnoinformativnih oddaj **Mojca Šetinc Pašek:**

»Izbora posnetkov iz Barcelone, ki jih dobivamo preko uradnih agencij (EBU, REUTERS) , s katerimi ima TV Slovenija sklenjene pogodbe, nismo v nobeni obliki cenzurirali ali prepovedovali objave ali, kot insinuira gledalec, prikazovali popačeno in enostransko.«

Iz odgovora **varuhinje:**

»Kot razumete, je novinarstvo po naravi stvari povzemanje informacij, njihovo povezovanje v strnjeno in razumljivo celoto, in v primeru televizije tudi ilustriranje z izborom posnetkov. Ali je ta izbor boljši ali slabši – o tem je vedno mogoče polemizirati. Sama v dolgoletni novinarski in uredniški karieri še nisem doživela, da bi različna novinarja – pa četudi vrhunska profesionalca - o istem dogodku pripravila identičen prispevek, z uporabo enakih besednih in slikovnih prijemov. Vsakemu se je zdelo, da je izbral najboljše možne posnetke. Novinarstvo je v tem smislu vedno do neke mere subjektivno. Če bi šlo za prikrivanje ali sprevračanje dejstev in izpuščanje besednih in slikovnih informacij, potrebnih za razumevanje tematike, bi me kot varuhinjo resno zaskrbelo. In bi na to tudi opozorila. Vendar v primeru poročanja o Kataloniji prav nasprotno menim, da je TV Slovenija v nizu dnevnoinformativnih in tedenskih informativnih oddaj tematiko obravnavala ne le povsem v skladu s poklicnimi merili, ampak nadpovprečno, torej vsestransko, celovito, z najrazličnejših plati, tako faktografsko in analitično, kakor tudi s komentatorji in kredibilnimi gosti, ter poročevalcem na terenu.

Glede izbora slikovnega gradiva se mi zdi smiselno dodati še informacijo, da TV Slovenija dosledno spoštuje avtorske pravice, licenčne in druge pogodbe, da torej uporablja posnetke iz tistih tujih virov, za katere ima urejene pravice. In ti viri, kot razumete, niso neskončni. Gre za posnetke tujih agencij, s katerimi ima javni zavod sklenjene pogodbe.«

Gledalec je v odgovoru še enkrat poudaril, da ustvarjalci Dnevnika s posnetki, uporabljenimi 1. 10., niso nepristransko predstavili dogajanja v Kataloniji. Ob tem je zapisal, da so se v prihodnjih dneh uporabljali primernejši posnetki.

Cenzura v napovedniku za Intervju?

Dve pritožbi sta bili povezani z napovednikom za oddajo Intervju (8. 10. 2017 na TV SLO1), v kateri se je **Jože Možina** pogovarjal z Vero Mejak. Avtor oddaje je na domnevno cenzuro opozoril na spletnem družbenem omrežju.

»Avtor Jože Možina je na tviterju zapisal: "Šokantno - RTV napovednik cenzurirali/skrili izjavo Mejakove o Jankoviću - kot reklamo za intervju. Nedvoumljivo hlapčevanje." To se mi zdi v letu 2017 popolnoma nesprejemljivo, saj s tem RTV SLO uvaja boljševistične kriterije v svoje programe in de facto odpira vrata znamenitemu buknerju, kamor je včasih partijsko RTV vodstvo pospravljalo politično in ideološko "neprimerne" vsebine. Gre za grob cenzorski poseg, ki nima opravičila.« **(V. V.)**

»Izbrana je bila izjava za napovednik za oddajo Intervju (za danes 8.10.2017). G. Vera Mejak pove nekaj ostrega o županu MOL Jankoviću. Sedaj te izjave v napovedniku ni oz. napovednikov ne objavijo. Vse drugo reklamirajo, le napovednika za Mejakovo ni. Zakaj ni napovednikov za ta intervju?« **(S. L.)**

Obsežna korespondenca na to temo - odgovori in pojasnila direktorice TV Slovenija **Ljerke Bizilj**, vodje oddelka za promocijo TV programov in oddaj **Doris Vozny**, varuhinje **Ilinke Todorovski** in odgovor avtorja in voditelja **Jožeta Možine** na odgovor varuhinje - so objavljeni kot **PRILOGA 1 na str. 43.**

Intervju brez kritične distance?

Gledalec **T. W.** je 9. 10. izrazil nestrinjanje s potekom oddaje Intervju, v kateri je voditelj **Jože Možina** gostil Vero Mejak (8. 10. na TV SLO 1). Pritožnik je menil, da so bila v oddaji kršena poklicna merila in načela novinarske etike, pri čemer kot temeljne očitke navaja premajhno kritično distanco voditelja in odsotnost protiargumentov oz. poskusa razjasnitve plemičnih in morda netočnih stališč ter nasploh dvoma o nekaterih izrečenih trditvah.

»Novinar Možina je celoten intervju vodil, kot spodbujevalec in celo podpornik stališč, ki jih je v intervjuju brezkompromisno in brez potrebne intelektualne distance navajala spoštovana gostja. V pričakovanju, kakršnegakoli plemičnega vprašanja, ki se takoj poraja zdravorazumskemu gledalcu, sem lahko opozoval nekritično prikimivanje in strinjaje novinarja s stališči spoštovane gospe.

S stališči spoštovane gospe ni nič narobe, če so izpostavljena kritični presoji in poglobljeni nevtralni analizi oz. kontraargumentom voditelja. V tem primeru pa so izzvenela tako uskaljeno in sinhronizirano z voditeljem, da nehote človek pomisli, da gleda ideološki oz. strankarski program kakšne privatne TV postaje, ne pa elitni »prime-time« termin namenjen izvrstnim intervjujem in intervjujancem.

Stališče, ki ga intervjuju izrazi spoštovana gospa, da je »Slovenija že oz. na poti, da postane Grčija«, pa ni samo skregano z zdravo pametjo ampak kaže na nekritičen prikaz lažnih oz. prikorojenih infomacij, na katere novinar ni reagiral, oz. jim je celo pritrjeval. Če

je razumeti poglavje o odgovornosti novinarskega dela/poklicnih moril in načel novinarske etike RTV/Slo,

Potem sta tako urednik-ca, ki je to dopustil/a, kot tudi novinar kršila to načelo. Konkretno to v poglavju odgovornost pomeni, da je potrebno novinarjem in urednikom, ki zlorablajo svoj položaj za širjenje lažnih ali prikrojjenih informacij treba preprečiti delo. Seveda, kdo sem jaz, da bi sodil ali je potrebno uveljavljati to pravilo. Vendar pa smatram, da ste kot varuhinja vi tista, ki morate na te anomalije redno opozarjati, po potrebi tudi ukrepati v skladu z vašimi pooblastili.

Hkrati tudi voditelj intervjuja ni z ničemer sledil njemu lastnim pravilom, ki jim kot zaposlen novinar na RTV Slo je primoran slediti. Kot ta, ki je zapisana v poglavju intervju, da mora voditelj, ko sogovornik izrazi polemična stališča jih med pogovorom razjasniti. Kaj šele, da bi moral po tem vodilu, urednik/ca v naslednjo oddajo povabiti osebo/več oseb, ki bi izražale nasprotna stališča.

Razumem, da je to izziv, ko gre za polemična stališča. Ko gre pa za stališča, ki so zavajajoča, lažnjiva ali pa prikrojena pa enostavno nima smisla postavljati nekih nasprotnih argumentov, temveč bi bi jih bilo potrebno jasno nasloviti kot lažna.

Vsekakor pa je oddaja izvenela kot norčevanje iz profesionalnih standardov in etike novinarskega dela na vaši cenjeni ustanovi.«

Odgovorna urednica **Jadranka Rebernik** mnenja ni podala, čeprav jo je varuhinja trikrat prosila, naj to stori. Zato je pritožnik prejel le avtorjev in varuhinjin odgovor. Odgovor voditelja **Jožeta Možine**:

»Pritožnikove navedbe, gre očitno za osebo iz medijskih krogov, ki pozna televizijske termine, izražajo averzijo na novinarja in posledično na izražena stališča v oddaji. Sklicevanje na kršenje standardov zavračam. Oddaja je bila med boljšimi v svoji zvrsti in temu primeren je tudi odziv gledalcev. Marsikdo, tudi znotraj RTV mi je dejal, da si takih živih intervjujev želi še več.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Sama dodajam nekaj svojih razmišljanj, pri čemer izhajam iz žanrskih zakonitosti in formata oddaje Intervju. Kot veste, v tej oddaji tri nedelje na mesec zanimive sodobnike predstavljajo trije avtorji: Lidija Hren, Ksenija Horvat, Jože Možina. Vsak s svojim slogom in vsak s svojim naborom gostov, ki sestavljajo pluralno podobo naše družbene, politične, gospodarske in kulturne stvarnosti. **Menim, da se prav z raznovrstnostjo in raznolikostjo v avtorskih pristopih in izboru intervjuvancev v tej oddaji v daljšem časovnem obdobju izražajo različna in pogosto tudi nasprotna stališča. In da se s tem zagotavlja spoštovanje poklicnih meril.**

Menim tudi, da gre že v izhodišču za oddajo z močno avtorsko noto, z zelo različnimi pristopi v portretiranju oz. upodobitvi ljudi. Bistvo te zasnove je, da ne gre za strogo informativno pogovorno oddajo, v kateri voditelj z različnimi tehnikami iz sogovornika skuša izbrskati čim več novih informacij, ga izzvati k razkritju ali priti zadevi do dna (za kar sta poleg strokovnosti nujna tudi novinarska hladnost in rezka kritična distanca), ampak za mnenjsko pogovorno oddajo, v kateri se sogovornika dopolnjujeta, skozi ta empatičen dialog pa gledalci spoznamo življenjsko pot, življenjski opus ali življenjski pogled in nazor

intervjuvanca. V takšnem dialogu pa **po mojem mnenju voditelju ne moremo oporekati pravice do podajanja mnenj, logičnega sklepanja in sploh stilno zaznamovanega moderiranja pogovora na podlagi lastnega akumuliranega znanja, informacij, izkušenj, osebnih, strokovnih in poklicnih izhodišč.**

Ob tem pa se strinjam, da lahko integriteto takšne pogovorne oddaje okrnejo tako enosmerno in sugestivno zastavljena vprašanja, kot vprašanja, ki niso postavljena.

Menim, da bi tudi v oddaji Intervju morali slediti novinarski dobri praksi, da je v oddajah z enim gostom voditelj tisti, ki v živem pogovoru dopolnjuje manjkajoče informacije, pojasnjuje kontekst, preizprašuje trditve, ki niso podkrepljene z dejstvi, po potrebi pa tudi zaščititi osebno integriteto oseb, ki jih intervjuvanec izpostavi, a jih ni v studiu, da bi se branile same.

V oddaji, ki ste jo izpostavili, sem opazila nekaj teh elementov, kljub temu pa se ne bi mogla strinjati z vašim zapisom, da je »oddaja izzvenela kot norčevanje iz profesionalnih standardov in etike novinarskega dela«.

Vsekakor pa bi bilo o tem, kako verodostojno voditi informativne in kako mnenjske oz. upodobitvene intervjuje, po mojem mnenju koristno opraviti notranjo debato, kar bom tudi priporočila uredništvu.«

Gledalec se je za varuhinjino mnenje zahvalil, poudaril je, da ni poklicno povezan z novinarstvom. Ker ni prejel pojasnila odgovorne urednice, je prosil, da svoje mnenje poda direktorica Televizije.

Kot pojasnilo dodajamo, da se v notranji korespondenci pritožbe anonimizirajo, predvsem zaradi varstva osebnih podatkov spoštovanja zaupnosti, a tudi zaradi načela zaupnosti, ki na podlagi pravilnika velja med pritožnikom in varuhinjo.

Odgovorna urednica **Jadranka Rebernik** je odgovor poslala 7. 11. , in sicer:

»Večkrat sem prebrala komentar gledalca in pravzaprav težko rečem, kaj ga je zmotilo, razen da ga je očitno zmotil voditelj, ki ima svoj stil vodenja, veliko znanja in poznavanja razmer doma in v svetu ter - tako kot vsi trije voditelji Intervjuja - išče zanimive goste, ki niso prisotni v vseh mogočih medijih dnevno. S svojimi vprašanji je voditelj gostjo spodbudil h kritičnemu, izzivalnemu razmišljanju, s katerim se lahko strinjamo ali ne. Trditev oziroma primerjava Slovenije z Grčijo je ena takšnih. Ne razumem pa, v kakšnem smislu naj bi novinar z gostjo in njenimi stališči polemiziral. Ravno tako ne razumem, v čem naj bi novinar "zlorabil svoj položaj". Profesionalna merila niso bila kršena. Oddaja Intervju ni zastavljena kot polemična, možno pa je, da bomo v prihodnosti koncept zastavili nekoliko drugače.«

Gledalec **N. K.** pa je oddajo pohvalil.

»ŠE VELIKO TAKIHIH LJUDI IN ITERVJUJEV, PA SE BO MOGOČE VSAJ MALO NAD SLOVENIJO ZJASNILO. ŠE ENKRAT HVALA VERA IN JOŽE, BODITA POKONČNA!«

Preskromno o Vranovem letu?

Poročanje o spominski slovesnosti na osvoboditev vojnih ujetnikov v Beli krajini dne je bilo po mnenju dveh gledalcev v Dnevniku dne 1. 10. preskromno. Gledalec **B. W.** je opozoril, da v prispevku Petre Držaj niso bili omenjeni nekateri prisotni na slovesnosti.

»Zanimivo je, nisem zapazil, mogoče se motim, da v tej vesti niso omenjeni niti prisotnost ni govori veleposlanice Anglije, kakor tudi ne veleposlanika ZDA. V enem trenutku je prikazana veleposlanica Anglije iz velike oddaljenosti, skoraj neprepoznavna. Spet rečem, da se v naprej opravičujem, vendar sem skoraj siguren, da se to isto dogodilo pri poročanju v Dnevniku RTV tudi leta 2016.

Po mojem mišljenju je to diplomatski incident, za kateri bi se neka od naših relevantnih inštitucij morali opravičiti za ta incident diplomatskim predstavništva omenjenih držav?!«

Pojasnilo novinarka **Petre Držaj**:

»V televizijskem poročanju o dogodku oziroma spominski prireditvi, ki se ob letalu oziroma spomeniku na Otoku pri Metliki ponovi vsako leto v obliki klasične proslave kot novinarka na terenu v minuto in pol dolg prispevek pač ne morem vključiti vseh govorcev, nastopajočih, gostov.

V prispevku sem se omejila na ključna dejstva. Za gledalce je bilo gotovo zanimivo, da smo dali besedo gospe, ki se spominja poleta s takim letalom. Osrednji govornik na slovesnosti je bil predsednik vlade, zato sem v prispevek vključila aktualni poudarek iz govora (o pomenu zavezništva v današnjem času).

Glede na to, da so na letošnji slovesnosti odprli še stalno razstavo je smiselno, da je o njej v prispevku govoril eden od avtorjev.

Goste na dogodku, med njimi oba veleposlanika pa smo pokazali v več kadrih. (oba ima imela vsebinsko zelo podobna govora z navajanjem zgodovinskih dejstev)«

Pisarna varuhinje:

»V pojasnilo naj dodamo, da novinarji v prispevek ne morejo vključiti vseh informacij, ampak morajo, tudi zaradi časovne omejitve, narediti izbor informacij in dejstev, ki bi najbolj celovito, verodostojno in nepristransko predstavil dogajanje, o katerem poročajo. Zbiranje, izbiranje, povzemanje in urejanje informacij v smiselno celoto je osnova novinarskega dela. Podobno velja za izbor sogovornikov. Ob tem se novinarji pri svojem delu opirajo na poklicna merila, žanrska pravila in nenazadnje na lastno logično sklepanje.«

Pritožnik z odgovorom ni bil zadovoljen:

»"Goste na dogodku, med njimi oba veleposlanika pa smo pokazali v več kadrih." ?? Niste ju pa niti z eno besedo omenila po njihovih funkcijah!! Gledalec ni mogel iz kadrov izvedeti njihov položaj. To pa je bila poanta! Tako pač je.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Razumem, da ste v prispevku pogrešali izrecno omembo navzočih gostov. Kot je bilo že zapisano, in kot ste najbrž opazili tudi v drugih primerih in na drugih televizijah, je naloga poročevalcev povzeti dogajanje na terenu, pri čemer morajo novinarji vedno znova opraviti izbor; nikoli ni mogoče povedati vsega, kar se nekje zgodi. To je vgrajeno v naravo novinarjevega dela. Prav tako ni običaj, da bi poročevalci poimensko naštevili goste na nekem dogodku, razen, če je to ključna informacija, brez katere gledalci ne bi mogli razumeti dogajanja. Kot primer omenjam vsakokratna poročanja z državnih proslav, ko se izpostavi osrednjega govornika, gostov pa se ne našteva. V resnici je prej obratno: pove se, če kdo od pomembnih posameznikov manjka. Obenem naj pojasnim, da ni običaj, da bi se diplomati čutili prizadete, ker ne bi bili poimensko omenjeni v novinarskih prispevkih; gre za novinarsko svobodo in medijsko avtonomijo. Nisem še slišala, da bi zaradi česa takega izbruhnili diplomatski škandali.«

Gledalec **B. R.** pa je bil razočaran predvsem nad slikovno opremo prispevka, ki so mu, po njegovem mnenju, manjkali arhivski posnetki.

»Tudi tu me moti površnost, rekel bi celo neke vrste izkrivljanje in omalovaževanje dogodka, ki je opisan tudi v knjigi preživelega pilota VRANOV LET.....mimogrede, o tem imate najbrž v vašem arhivu tudi film posnet v sodelovanju z avstralsko TV nekje v 80 letih.....GRE ZA NAJVEČJE REŠEVANJE ZAVEZNIŠKIH PILOTOV V OKUPIRANI EVROPI.....da je bila pot iz okolice MB do Bele krajine resen podvig kaže tudi dejstvo, da je na poti padlo 10 ali 12 pilotov.....piloti so bili iz več današnjih držav, zato ima ta zgodba velik potencial tudi v komercialnem smislu-sploh ob dejstvu, da imate material v svojem arhivu. Kaj bi iz take zgodbe naredili sosodje Hrvati.....film bi se vrtel na TV History.....ali pa bi ga prodali v države iz katerih so bili rešeni piloti.....MI PA SE ŠE V TV dnevniku ne potrudimo pri pripravi prispevka, za kar bi potrebovali le nekaj minut oz. par klikov.....mimogrede, Brnik še danes ne doseže toliko dnevni pristankov letal kot je to bilo v zadnjih dneh marca 45 v Beli krajini.....čez 2000 rešenih civilov v 2-3 dneh.....in čez 600 rešenih pilotov širom SLO,ki so iz tega letališča odleteli nazaj v svoje baze.....VIDITE, ZA TE TRI PODATKE JE POTREBNO 5 minut srfanja.....in informacija je dosti bolj objektivna.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Žal moram zapisati, da gre za precej idilično predstavo o dostopnosti arhivskih posnetkov na RTV Slovenija. Kot je pojasnila odgovorna urednica Informativnega programa **Jadranka Rebernik**, je uporaba arhivskega materiala in zlasti posnetkov iz dokumentarnih filmov, povezana z avtorskimi pravicami, ki so za posamezne filme in posnetke urejene ali pa tudi ne: »Če avtorske pravice niso urejene, posnetkov ne moremo in ne smemo uporabiti. Posebna zgodba so še dodatni stroški za uporabo arhivskih posnetkov, ki so visoki.«

Vsekakor pa se lahko strinjam z vami, da gre za izjemno zgodovinsko epizodo, ki ima tako dokumentarni kot filmski potencial. Morda bo tudi vaše pismo ustvarjalce RTV vsebin spodbudilo k razmisleku o ekranizaciji tega izseka iz slovenske zgodovine. Vedno manj je ljudi, ki lahko iz prve roke povedo, kako je bilo takrat.«

Premajhne črke v naslovu prispevka

Gledalec **S. V.** je opozoril, da je bil grafični zapis naslova prispevka (t.i. headline) o ljubljanskem kliničnem centru v Odmevih 4.10. skoraj neberljiv.

“Podobno se je v nedavni preteklosti kar nekajkrat zgodilo. Kdo skrbi za to in ali ne kaže, da bi ti napisi bili vsaj v takšnem razmerju, da bi bili berljivi in vidni?”

Mojca Šetinc Pašek, urednica Dnevnoinformativnega programa:

»Gledalec misli na podnapise, ki poudarjajo ključne informacije prispevkov. Tukaj imamo resno in že nekaj časa trajajoče težave z našo grafično službo in kolegi iz grafike, ker so »fonti« črk premajhni in zato slabo berljivi. Kolegi v grafiki so bili z naše strani na problem ne le opozorjeni, ampak jim je bilo tudi večkrat od prenove DIO naprej pred dvema letoma predlagano, da probleme s telopi nemudoma popravijo, tako da bo berljivo.«

Bogdan Zupan, vodjo oddelka za grafično podobo TV oddaj:

»Spodnja vrstica telopa pri Dnevniku je predvidena za vnos 60 znakov, kar zagotavlja normalno berljivost. V dogovoru z uredništvom je za izredne primere odprta možnost vnosa dodatnih znakov, kar pa privede do kompresije in posledično slabše berljivosti. Pripomba gledalca je utemeljena, saj je bilo v konkretnem primeru vnešenih preko 100 znakov in je bil napis dejansko neberljiv. Predlogo bomo ustrezno korigirali.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Pričevalci

Gledalec **M. B.** je na varuhinjo naslovil poziv, naj se oddaja Pričevalci ohrani na TV ekranih.

»Apeliram na vas, da zaradi poštenega prikaza slike vseh dejstev naše narodove zgodovine (ta je kakršna je bila; za nazaj se zgodovine ne da popravljati, ne olepševati, niti relativizirati in minimalizirati okrutne zločine - in to na obeh straneh, partizanski in domobranski!!), zastavite pri vodstvu TV Slovenija svoj vpliv, svojo besedo Varuhinje in omogočite še naprej prikazovanje novih in novih pričevanj ljudi kateri so grozote 2. Vojne skusili na lastni koži! Dokler so še tu, saj se vse številnejšim med njimi življenjsko tuzemeljsko potovanje neizprosno zaključuje! Avtor oddaje »Pričevalci«, novinar g. Jože Možina, opravlja neprecenljivo novinarsko delo – beleži na filmski trak spomine pričevalcev, da ne utonejo na pozabo. Za nas, za zanamce. Da ne bi ponavljali napak bratomorne krutosti med seboj!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Moram poudariti, da kot varuhinja nimam pristojnosti poseganja v programsko shemo, zato tudi ne morem (so)odločati o tem, kaj bo uvrščeno na spored in kaj ne; varuhova primarna naloga je obravnava odzivov na že objavljene programske vsebine.

Kljub temu sem v izhodiščih programsko-poslovnega načrta za prihodnje leto (PPN 2018) preverila, ali so v njem napovedane kakšne spremembe glede Pričevalcev, o katerih bi morali biti gledalci obveščeni. Kot izhaja iz izhodišč in kot mi je potrdila tudi odgovorna urednica Uredništva kulturnih in umetniških programov Živa Emeršič, bo oddaja brez dvoma ohranjena; pogovorni oddaji Pričevalci in Spomini bosta še naprej ostali in nastajali v produkciji Dokumentarnega programa.«

Dokumentarec o raku – čestitke!

Veliko gledalcev je pohvalilo dokumentarni filma Rak – sprevržena različica našega normalnega jaza avtorice **Katje Stamboldžiovski**, ki je bil 4. 10. predvajan na TV SLO2. Pohvale je varuhinja posredovala avtorski ekipi.

»Tema je žal že dolgo aktualna, bolj pogumno se že o njej tudi pogovarjamo. A tokratna oddaja je bila res zame nekaj posebnega. Strokovne vsebine so bile predstavljene nazorno, razumljivo, korektno, hkrati pa so ves prispevek povezoval pristne, umirjene in čustveno prepričljive izpovedi obolelih in njihovih svojcev. Tak prispevek lahko naredi samo izredno kvalitetna ekipa, ki ima znanje, posluš in smisel za pravo mero.« (**V. R. M.**)

»Zanima me, zakaj ste dali ta prispevek na TV 2 ker mislim, da je TV 1 bolj gledana in tema zelo aktualna.

Zanima me tudi čas predvajanja, malce pozno za tako resne zadeve in zanima me, če bo ponovitev v bolj sprejemljivem času za starejše, nekje med 17h in 19h.

Hodim na univerzo za 3. življenjsko obdobje (stara 83l) in smo se s sošolkami veliko pogovarjale o oddaji. Bila je odlična in želimo še več takih oddaj.« (**N. J.**)

»Dokumentarni film Rak je zelo skrbno in s pravšnjo mero občutka za prizadete kot tudi za gledalce pripravljen film. Sporoča nam dejstva na kolikor je mogoče sprejemljiv način. Zato si zasluži vse pohvale in čestitke.« (**M. Š.**)

»Pohvaliti bi želela oddajo RAK, ki je bila na sporedu na TV SLO. Odlična oddaja, še več takšnih ali podobnih.« (**J. F.**)

»Oddaja je bila zelo kvalitetna in rada bi pohvalila vse ustvarjalce in jim čestitala. Pogrešam podobne oddaje.« (**M. S.**)

Pohvali za izbor filmov in nadaljevank

Gledalec **B. F.** je pohvalil izbiro filmov in nadaljevank.

»Želim namreč pohvalit izbor filmov, nadaljevank, nanizank, ki jih nacionalka predvaja. Večkrat v družbi pridemo do zaključka, da je kvaliteta predvajanega odlična. Prosim, če prenesete zahvalo, osebi- skupini..., ki je odgovorna za to. Hvala!«

Gledalka **V. M.** po telefonu: ... odlične oddaje imate na TV, posebej pohvali japonsko potopisno nanizanko, škoda, ker je ne ponavljate.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Slovenski pozdrav in nova voditeljica

Gledalka **J. K.** večkrat gleda oddajo Slovenski pozdrav, saj meni, da je »oddaja dobro zastavljena, razvedrilna, z kančkom glamurja in razmeroma dobre tovrstne slovenske glasbe.« Nad prvo oddajo nove sezone pa je bila neprijetno presenečena.

»Oddaja je bila otvoritvena v novi sezoni letos in ste že vnaprej na veliko oglaševali spremembe. Poleg nekaterih sprememb ste dodali »humorističen« nastop gospe Urška Vučak Markež. Ne bom komentirala samega nastopa, ki je bil po moje mnenju slab. Podajam pa oster protest proti tovrstnemu nastopanju na javni televiziji, ki temelji na norčevanju dela Slovencev. Omenjeni nastop je bil popolnoma brez vsebine. Bil je moteč in neprimeren. Temeljal je izključno na pojavljanju omenjene gospe, katere »humorističen« nastop je temeljil na skrajno žaljivem i bedastem norčevanja iz državljanov, to je predvsem govorce Slovenskega jezika Štajerske. Čeprav nisem Mariborčanka vam zatrjujem, da v tem delu štajerske ne govorijo tako. Prav tako državljani štajerske niso neumni in bedasti, kar bi iz pojavljanja te gospe lahko sklepali. To lahko trdim zato ker sem Štajerka, živeča v Celju, rojena v Ljubljani, študirala sem v Mariboru in tudi moja tašča je Mariborčanka. Mariborčani in vsi državljani tega področja so prijazni, dobri in svetovljanski. Upam, da je vzrok za takšen odnos RTV samo spregled očitnega. Osebnostno proti gospe Urška Vučak Markež nimam nič. Je ne poznam in ne spremljam. Prav tako ne morem vplivati na komercialne televizijske hiše, ki tovrstne nastope podpirajo. Njihov koncept programov je pač usmerjen tako. Vzrok pa naj poiščejo pooblaščenici. Komercialne televizije trenutno niso financirane s sredstvi državljanov Slovenije. RTV Slovenije, kot javna televizija, financirana iz sredstev državljanov si ne more dovoliti izgovora, da pač ni vse vseč vsakomur in naj teh oddaj tisti, ki jim niso vseč ne spremljamo. Ni pomembno ali mi je oddaja vseč ali ne. Pomemben je odnos do gledalcev med katere spadam. Nihče nima pravice v imenu »kvazi umetnosti« žaliti in zaničevati dela državljanov Slovenije. Navajam še to, da ste za dejanja vaših nastopajočih odgovorni vi, to je RTV kot institucija, ki jo financiramo vsi državljani. Slovenija ni samo Ljubljana. V bodočnosti lahko pričakujemo, da bodo tovrstne obravnave deležni tudi državljani ostalih de-privilegiranih območjih in področij. Ustava Republike Slovenije mi kot državljanu Slovenije zagotavlja vse človekove pravice in temeljne svoboščine (15. člen). Diskriminacija in zaničevanje je kršenje človekovih pravic, ki je tudi kazensko preganljivo.«

Mario Galunič, odgovorni urednik Razvedrilnega programa:

»Težko je sprejeti tako ostre in kategorične očitke, ki jih navajate v vaši pritožbi. Urška Vučak Markež je nova sodelavka oddaje Slovenski pozdrav, opravlja zahtevno, zelo težko nalogo humoristke in to dela dobro, z velikim talentom in po najboljših močeh. Naklonjenost gledalcev to dokazuje. Prav tako smo prepričani, da v svojem nastopu ni počela ali povedala nič takega, kar bi lahko razumeli kot norčevanje ali žaljiv odnos do kogar koli, kaj šele do prebivalcev Štajerske. Sama prihaja s Ptuja, govori v svojem rodnem narečju in s tem ni nič narobe. Narečje je eno od najpogostejših orodij humoristov in o tem priča nekaj destoletij dolga tradicija in vrsta uglednih imen, ki so delali na našem

programu (Vinko Šimek, Mito Trefalt, Desa Muck, Marjan Šarec, Nataša Tič Ralijan, Boris Kobal, Matjaž Javšnik ...). Tematika humorističnih nastopov običajno izvira iz situacije v studiu in vsakdanjega življenja, ne gre za visoko umetnost, ne gre za poglobljene in večplastne teme, ampak za trenutek sprostitev v zabavni, razvedrilni, povsem neobremenjeni in sproščeni oddaji. Upam, da je to mogoče sprejeti, da je v žanru, v katerem se ta humor pojavlja, to povsem običajno in sprejemljivo. Seveda imamo s humoristi bogate izkušnje in vemo, da so redki, ki ne sprožajo tudi negativnih odzivov. Na nevtralnost je pri humorju težko računati.

S takimi očitki smo se že večkrat v preteklosti soočali in tudi tokrat bo najbrž tako. Vse vaše očitke bi lahko prilepili tako rekoč vsem humoristom, s katerimi smo kadar koli sodelovali. Nikoli nihče ni želel žaliti naših gledalcev, to bi bilo povsem nesprejemljivo in kontraproduktivno, to enostavno ni res. Večkrat smo si ogledali vse nastope gospe Vučak in v njih nismo našli nič takega, kar ji očitata. Edina stvar, ki jo mora popraviti, je hitrost govorjenja, saj jo ljudje, ki niso blizu vzhodnim narečjem, zagotovo težko razumejo. Prav tako moramo biti pazljivi, kakšne scenarije ji pripravijo v uredništvu, kako se na oddajo pripravi in kako se lik razvija, na vse to računamo. A to je običajno delo v življenju vsake redakcije. Potrudili se bomo, da bo tudi vloga humorista v oddaji Slovenski pozdrav čim boljša in predvsem všeč gledalcem.«

Odgovor gledalke:

»Če se bo gospa postavila v rang Vinka Šimek, Mita Trefalta, Dese Muck in Marjana Šarca in ker tako obljublja g. Galunič, jo bom skupaj z mamom in njenimi prijateljicami z veseljem spremljala.«

Satira v Bučkah

Gledalko **A. H. F.** je zmotila satirična oddaja Bučke. Pritožnica meni, da so »karikature pristranske« in da se ustvarjalci oddaje norčujejo iz starih ljudi ter cerkvenih dostojanstvenikov.

»Kot razumem, Bučke karikirajo politično in družbeno življenje pri nas in v svetu. S tem ni načeloma nič narobe. Narobe po mojem mnenju je, da so karikature pristranske, da izražajo privrženost čisto določeni politični opciji in so zato tarča posmeha le določene, vedno iste javne osebnosti, da se jih ponižuje in se jim jemlje dostojanstvo, to pa z zdravo duhovitostjo in družbeno kritičnostjo nima nič opraviti.

Zlasti me prizadene, ko se norčujejo iz starih ljudi (Boris Pahor) ali pa iz uglednih cerkvenih dostojanstvenikov (papež); pri tem se ne morem ubraniti vtisa, da ustvarjalci oddaje bolujejo za v naši družbi kronično alergijo na katoliško cerkev, česar - tako se zdi - ne zmorejo, niti ne znajo preseči. Iz muslimanskih dostojanstvenikov si, kot kaže, ne drznejo briti norce na tak način.

Ob tem se z nostalgijo spominjam humorja Franeta Milčinskega - Ježka, v katerem je bilo toliko prisrčnosti, navihane nagajivosti in človeške topline - v popolnem nasprotju z Bučkami, v katerih čutim strupenost in sovraštvo, željo po poniževanju določenih ljudi, ki presega vse meje dobrega okusa, to pa v splošno vzdušje v naši državi ne prinaša nič dobrega, še manj spodbudnega.«

Pojasnilo **Bojana Krajnca**, urednika, scenarista in režiserja Bučk:

»Čeprav cenim vaše zelo subjektivno mnenje, zavračam vašo tezo, "da so karikature pristranske, da izražajo privrženost čisto določeni politični opciji in so zato tarča posmeha le določene, vedno iste javne osebnosti, da se jih ponižuje in se jim jemlje dostojanstvo, to pa z zdravo duhovitostjo in družbeno kritičnostjo nima nič opraviti". V dosedanjih 35. oddajah smo se največ časa ukvarjali z nosilci oblasti. To so predsednik Pahor, premier Cerar in zunanji minister Erjavec. Razmerje objav se močno nagiba na stran leve (povprečje je 70:30), kar je po svoje logično, saj je ta opcija na oblasti. Vem, marsikdo misli, da je to pristransko oz. da s tem kažemo privrženost desnici, a tako bo vse dokler se oblast ne bo zamenjala. To s cerkvijo absolutno pretiravate. Papež Frančišek se je v 35. oddajah pojavil manj kot petkrat, vedno je izpadel simpatično, ker tak pač je. Domačih rimokatoliških dostojanstvenikov (če me spomin ne vara) se sploh še nismo lotili. Edini prispevek o Borisu Pahorju (ob postavitvi spomenika v Tivoliju) je bi pravzaprav bolj prispevek o Igorju Vidmarju. G. Pahor je imel epizodno vlogo slavnostnega govorca. Očitajte nam, da tako ponižujemo določene ljudi, da to presega vse meje dobrega okusa. Gospa Alenka, okusi so različni in meje so za ene postavljene bolj plitko, za druge nekoliko globlje. Predlagam, da si oddajo kdaj ogledate neobremenjeno.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Ob tem naj dodamo, da so Bučke satirična oddaja. Satira je eden izmed žlahtnih žanrov, ki ga neguje javna radiotelevizija. Kako in v katerih programih je lahko objavljena, je opredeljeno v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija. Tako denimo satira ne sme biti uporabljena v televizijskih in radijskih informativnih oddajah, saj bi lahko zmedla del občinstva pri presoji o naravi in namenih oddaje. Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev je v juliskem mesečnem poročilu glede uporabe satire podala priporočila ustvarjalcem programskih vsebin na RTV Slovenija, saj je obravnavala primer povezan s satirično rubriko Recepcija v oddaji Studio City. Priporočilo varuhinje, ki velja za vse ustvarjalce programskih vsebin: »Ustvarjalcem tovrstnih vsebin, ki so po naravi žanra »hoja po robu« med politično korektnostjo, jedko kritiko družbene stvarnosti in provokacijo, priporočam, da vedno znova tehtajo, kje je meja, ki je na javni RTV ne smejo prestopiti, ob hkratni skrbi, da ne podlegajo (samo)cenzuri. O tem pa je pomembno zavedanje, da svoboda javne besede in svoboda kreativnega izražanja ne smeta biti krinka za diskreditiranje posameznikov, skupin, idej, vrednot, simbolov.« Takratno mnenje varuhinje je bilo, da so ustvarjalci RTV vsebin dolžni slediti najvišjim etičnim standardom v celotnem programskem opusu in da tudi pri satiri svoboda javne besede in svoboda kreativnega izraza ne moreta biti brezmejna. Spoštovati pa je treba mejo med pikrostjo in žaljivostjo, kritiko in blatenjem, zbadljivostjo in norčevanjem, ironijo in prostaštvom, z zavedanjem, da je ta meja velikokrat tudi zelo tanka.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Prenos priznanj FIFE

Gledalec **E. Z.** se je pritožil, da je 23. oktobra na TV SLO 2 prišlo do zamika pri predvajanju nadaljevanke Goljufija, na programu pa je bil neposredni prenos podelitve nagrad najboljšim nogometašem.

»Ne vem sicer kaj čas predstavlja na RTV, toda za zamude pri oddajah bi lahko gledalci ustrezna pojasnila in opravičila - pol ure zamude je kar veliko.

Če na poslovni sestanek zamudite pol ure, potem s tem kažete na nespoštovanje drugih prisotnih. In prav tako se gledalci lahko počutimo, ko nam brez kakršnegakoli opravičila zamudite pol ure s napovedano oddajo. In še več - oglasi se pa potem odvijajo ne glede na to zaumdo.

Predlagam, da se RTV odločite in začnete upoštevati osnovna pravila obnašanja in vzpostavite institut pojasnil in opravičil, ko pride do predvidenih zamud. S tem boste pokazali, da spoštujete gledalce kot ljudi in ne kot plačnike programa.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje:**

»Kot boste lahko prebrali, je do zamika nadaljevanke prišlo, ker se je neposredni prenos podelitve nagrad najboljšim nogometašem nenačrtovano zavlekel, na kar TV Slovenija ni imela vpliva. Odgovorni urednik se opravičuje, da gledalci niso bili obveščeni, da prihaja do zamude v programu.

Ob tem naj dodamo, da je program TV SLO 2 vodstvo TV Slovenija profiliralo kot športni, razvedrilno svetovalni program s polodprto shemo, kar pomeni, da prihaja v programu občasno do sprememb, sploh ob prenosih različnih dogodkov, ki se lahko nepredvideno podaljšajo. O sporedu naj bi bili gledalci sproti obveščeni s pasico na zaslonu, na teletekstu in na spletu. Aktualen spored je, po zagotovilih vodstva, objavljen na spletni strani MMC RTVSLO.

Verjetno vas bo zanimalo, da je varuhinja avgusta prejela več pritožb gledalcev, ko je bilo zaradi svetovnega prvenstva v atletiki prekinjeno predvajanje avstralske nadaljevanke »Kjer bom doma«. Takrat je varuhinja o zadevi napisala mnenje, ki ga lahko preberete na strani 14 njenega avgustovskega mesečnega poročila, ki je objavljeno na sledeči povezavi http://www.rtv slo.si/files/varuhinja/dnevnik_pritozeb_avgust_2017.pdf

Aktualna zadeva je z avgustovskimi pritožbami seveda neprimerljiva, a morebiti lahko dodatno branje kljub temu pripomore k razumevanju tematike.

Za zamudo pri predvajanju nadaljevanke se vam tudi v pisarni varuhinje opravičujemo.«

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa na TV Slovenija, **Miha Žibrata:**

»Do zamika nadaljevanke je prišlo zategadelj, ker se je neposredni prenos podelitve nagrad najboljšim nogometašem nenačrtovano zavlekel.

Osnovni scenosled prireditve, ki smo ga prejeli je predvideval, da bo prireditev dolga 65 minut.

Mi nismo bili producenti prireditve in na dolžino žal nismo imeli vpliva.

Verjetno razumete, da prenosa pred vrhuncem celotnega dogajanja ne moremo prekiniti. Strinjam pa se, da bi morali vsaj napisati, da bo nadaljevanka na sporedu kasneje kot je bilo planirano. Zato sprejmite naše opravičilo.«

Odgovor pomočnice direktorice TV Slovenija, **Natalije Gorščak**:

»Redki so primeri, kjer distributer oziroma lastnik pravic dovoli "dodatne informacije" v sliki, v tem primeru je bila ta možnost, v vseh OI prenosih je to prepovedano, tako je v veliki večini svetovnih in evropskih prvenstev, tako da mora gledalec to vzeti v zakup. Vedno pa spremembo naredimo na spletni strani, kjer je vedno aktualen spored - tudi ko kaj zamuja.«

Nad prenosom priznanj FIFE za leto 2017 se je pritožila tudi **D. K.**, in sicer ker TV Slovenija ni zagotovila simultane prevajanja prireditve.

»Komentatorja sta imela malodane svoj šov in gledalci smo bili prikrajšani za marsikatero zanimivost, in tudi šaljive komentarje nastopajočih. Samo primer - kakšen šaljiv dvogovor sta imela Maradona in Ronaldo preden sta predala nagrado C. Ronaldo. Ne vemo, ker sta vaša komentatorja razglabljala katerič zapored je C. Ronaldo prejel nagrado. In še, medtem ko je kdo od nagrajencev ali voditeljev že govoril, sta se vaša komentatorja še kar nekaj časa "pogovarjala" preden sta opazila da prireditve teče naprej. To je bilo razvidno tudi iz njune reakcije, rekoč "...a že gre naprej.."
Od nacionalne televizije bi seveda pričakovali da bo tudi ustrezno "opremila" prenos takšnega dogodka. Veliko razočaranje in tudi nemalo slabe volje ker se ni dalo spremljati tako vrhunske prireditve na ravni, ki ji pritiče.«

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa na TV Slovenija, **Miha Žibrata**:

»V veliki meri se z vašimi pripombami strinjam. Vseeno pa je potrebno nekaj malega dodati. Scenarij, ki sta ga komentatorja dobila je bil sila nepopoln, nič ni bilo govora o tem, da bo eden govoril špansko, drugi portugalsko, spet tretji angleško... Scenarij je bil zgolj v angleščini. Če bi imeli scenarij v obliki, kakršna se je v Paladiumu tudi zgodila, bi se nanj, verjemite, tudi ustrezno pripravili. Nočem po vsej sili opravičevati kogarkoli, a komentatorja sta bila zaradi »nepredvidenih« dogajanj res v zagati. Znašla sta se kar dobro, ne pa tudi brez napak. Res je, lahko bi bila boljša, prosim pa, da dobrohotno upoštevate tudi zgoraj opisane okoliščine.«

V. TELEVIZIJA IN PRILAGOJENI PROGRAMI

Volilni program dostopen za gluhe

Gledalka **F. P.** je pohvalila televizijo, ker ob prvem krogu predsedniških volitev "ni pozabila na gluhe gledalce," saj je poskrbela za sprotno opremo oddaj z znakovnim jezikom.

"Čisto drugačen je občutek, ko spremljam rezultate volitev v živo. ne pa sele dve uri ali več kasneje. kot se je to dogajalo do sedaj. In lahko tudi mi gluhi zvemo kaj se je dogajalo na obrobju. cesar do sedaj nismo bili delezni ali pa samo malenkost od vsega. Iskreno upam, da to ni zadnjic in se bo ta praksa nadaljevala tudi v prihodnje ob podobnih pomembnih dogodkih."

VI. SPLOŠNO

Ali spored res kroji le denar? Kaj pa vzgoja?

Gledalka **J. M.** je podala več pripomb nad programsko shemo in spored televizije.

»Kultura je precej potisnjena na čase okrog polnoči. Verjetno so za to pozni gledalci, a smo tudi bolj zgodnji. Nogometu se vse umakne, pa vsi le nismo za ta šport. Ali ni ravno na vas privzgoja marsičesa s programi? Ali je res vse le denar, denar?

Da se ravnate po tem? Zadnje čase imate kar nekaj dobrih nadaljevanj. Brez ozira na filme, so one »zabetonirane« v določenem času 20.55. Ko pride pa nekaj, kar se najbrž pokriva z denarjem, takrat pa jo lahko prestavite in to na zelo različne čase.

Vsi nismo pristaši vsemogočnega obnašanja ljudi na TV, kar gledajo tudi mladi ljudje. In potem jih obsojamo. Smo se mi učili od starejših, tudi naprej gre tako. Izgovor, da so to drugi časi, je le poceni izvijanje iz neprijetnih situacij. Leta človeku tečejo kot nekdanj in vsa življenjska obdobja. Je res bolj moderno, če smo sedaj grobi, neobčutljivi, le ego?

Vzgojitelji nismo samo starši, ki jim žal ta vloga uhaja, je šola, sedaj TV, knjige; mobiji, računalniki in grda izraba tega. Zakaj toliko nostalgije? Ušle so nam iz rok želje, motivi, pohlep, hlastanje za doživetji. Ene že postaja strah, ali vsaj nelagodje. Sedaj ženo, moža kar ubiješ, če se je ne moreš rešiti. Kradeš kolikor je mogoče, kazni so majhne, vračati ni treba. Slovenija, lepa dežela, naredite čim več dobrega zanjo, da bo spet to, imate možnost.

Še to: Pri raznih oddajah je govorni in spremljevalni glasbeni del. Ta je tako glasen, da je govorni nerazumljiv in zato zaman. Nikoli ne poslušajo opremljevalci izdelanega projekta in to s stola gledalca TV Slovenija v stanovanju?«

Natalija Gorščak, pomočnica direktorice TV Slovenija:

»V svojem pismu ste navedli nekaj vprašanj, pa bom nanje skušala odgovoriti po sklopih.

1) Shema

Shema je skupek različnih faktorjev, bistven dejavnik so navade gledalcev iz preteklosti in zmožnosti, ki jih imamo. Če je le mogoče, se prilagajamo profesionalnim standardom, t.j. ciljni gledanosti in strukturi gledalcev, zato spremembe uvajamo počasi in premišljeno. V preteklosti so bile oddaje o kulturi na sporedu v osrednjem časovnem pasu, kjer smo merili na najvišjo gledanost, vendar se je to izkazalo kot napačna poteza, gledanost ni dosegala niti povprečja gledanosti v istem časovnem obdobju ostale dni, tako da smo se že v preteklosti odločili, da tovrstne oddaje prestavimo v kasnejši termin. Vse oddaje ponavljamo v zgodnejših terminih, tako da gledalci, ki si jih želijo ogledati, slednje lahko najdejo v zanje primernejšem času. Ne razumem, na kaj natančno ciljate, ko pišete o tem, da »se nekaj pokriva z denarjem« in da potem nekaj prestavimo na kasnejši čas.

Predlagam, da navedete, kaj je to, saj ni jasno, na kaj mislite. Naš glavni profesionalni cilj sta čim boljša gledanost in čim bolj kakovosten program.

2) Vzgoja in televizija

V naših programih je večina programa vzgojne narave, v zadnjih dveh letih smo na TV SLO 2 popestrili ponudbo dokumentarnega programa, dodali smo serije kratkih izobraževalnih

oddaj. Vaši očitki glede denarja so neutemeljeni, saj programa, ki bi bil namenjen golemu »pobiranju denarja« - to so nizkoprorračunske slovenske in tuje nadaljevanke oziroma nadaljevanke v slovenščini posnete po tuji predlogi, resničnostni showi, formati za plehko zabavo – nimamo in ga ne načrtujemo. Glede očitkov glede vsemogočega obnašanja ljudi na televiziji – spet bi pomagalo, če bi napisali, kaj natančno vas moti, kdo je tisti, čigar način govora in obnašanje pred kamero vas moti?

3) Glasbena podlaga

Glede glasbenih podlag je situacija taka: od nas gre v eter in v kabelske sisteme signal, kjer je kakovost taka, da je glasbena podlaga praktično neslišna. Če spremljate signal neposredno, je glasbena podlaga taka, da je res samo kulisa, pri nekaterih kabelskih operaterjih prihaja do zadušitve nivojev in se zato pri nekaterih oddajah zgodi, da je podlaga glasnejša. Priporočilo vsem avtorjem je bilo, naj bo podlaga še nižja, ali pa smo jo, npr. v Polnočnem klubu, ukinili. Ponovno – pomagala bi natančna navedba oddaje, pri kateri vas moti previsok nivo glasbene podlage.

4) Splošne pripombe na stanje v družbi

Naloga javne RTV je, da o dogodkih poroča, ne moremo pa jih ignorirati, saj se dogajajo. Seveda smo pri poročanju še posebej občutljivi na to, da informacij ne prenašamo senzacionalistično in iz njih ne delamo velikih zgodb.«

O malomarnostih, shemi in razporejanju tem

Gledalka **T. M. T.** opaža, kot pravi, »malomarnosti« v programih TV SLO, pripombe ima tudi na četrtkovo programsko shemo na TV SLO1.

»...In ker Vam že pišem naj omenim, da je nedopustno:

- kako pogosto se pojavljajo malomarnosti pri imenih gostov oziroma sodelujočih,
- kolikokrat govori gost v tujem jeziku in ni prevoda v slovenščino,
- kako malomarno so »razrezane« oddaje v arhivu (uporabljam možnost ogleda za 7 dni nazaj).

Ali se Vam kot varuhinji gledalčevih pravic zdi sprejemljiva četrtkova programska shema: od 19h do skoraj 23h takorekoč nič sproščujočega (BLOK: Dnevnik, Tarča, Globus, Točka preloma, Odmevi)?

Kdo mi lahko pojasni pristop pri nedeljski večerni oddaji Intervju: zakaj g. Možina nikoli ni gostitelj sredinsko ali levo usmerjenih ampak dosledno le njihovih nasprotnikov?«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede ostalih napak in pomanjkljivosti, ki jih opazite v programih RTV Slovenija, lahko zapišem le načelna pojasnila, in sicer:

1. malomarnosti pri imenih gostov in neprevedene izjave: tudi sama opazim takšne napake, ustvarjalce nanje tudi opozorim; predlagam, da podate pritožbo na konkretno zadevo, saj bo v tem primeru posredovana na konkretni (pravi) naslov;
2. oddaje v arhivih kabelskih in internetnih operaterjev: na "razrez" oddaj v arhivih komercialnih ponudnikov RTV Slovenija žal ne more vplivati; v arhivu RTV 4D, ki ga na naslovu www.rtv slo.si ureja ekipa MMC RTV SLO, takšnih napak ne opazim; mogoče bi

bilo vprašanje o malomarnem razrezu oddaj smiselno nasloviti na ponudnika storitev, ki mu plačujete sedemdnevni zamik?

3. četrtkova TV-shema na TV SLO1: kot varuhinja na programsko shemo ne morem vplivati, moja osrednja pristojnost je obravnava odzivov na konkretne predvajanje vsebine. Ne glede na to lahko kot gledalka (in nekdanja novinarka in urednica) mirno zapišem, da so zame četrtkovi informativni večeri, ki se začnejo ob 19h z Dnevnikom in praktično nadaljujejo nepretrgoma do večerne Kulture okoli 23h, prenaporni. To sem že omenila ustvarjalcem in pristojnim za TV-shemo, na podlagi vašega pisma bom to storila še enkrat;

4. novinarska (voditeljeva) specializacija: tudi pri razporejanju nalog in tematik med novinarje (voditelje) kot varuhinja nimam nobenih pristojnosti, gre za avtonomno uredniško odločanje. Načeloma menim, da je prav, če so novinarji tematsko specializirani; pri tem imam v mislih vsebinsko specializacijo - za področje kulture, gospodarstva, financ, šolstva, polpretekle zgodovine itd. Nikakor pa ne bi mogla odobravati delitve na leve in desne novinarje.«

RADIO SLOVENIJA

I. VAL 202

Kako poročati o človekovih pravicah?

Poslušalca **V. P.** je zmotila oddaja Vroči mikrofoni »S pozitivnimi primeri nad diskriminacijo« na Valu 202. »Zakaj ni predstavljenih negativnih primerov?«

Novinar **Gorazd Rečnik** je pojasnil, da že naslov oddaje »S pozitivnimi primeri nad diskriminacijo« pove, da »je bil namen oddaje opozoriti na diskriminacijo, ki jo na najemnem trgu doživljajo osebe z mednarodno zaščito, za katere se je Slovenija zavezala, da jih bo sprejela, in s pozitivnimi primeri pokazati, da je diskriminacija na podlagi vere, rase, etnične pripadnosti in drugih osebnostnih okoliščin neutemeljena in prepovedana.«

V. d. odgovorne urednice Vala 202 **Nataša Zanuttini**:

»Na Valu 202 se trudimo, da javnost seznanjamo z vsemi vidiki življenja doma in v tujini. Del programa so tudi vsebine, ki poslušalcem odstirajo pogled na življenje ljudi, ki so se znašli v stiski.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Kot vam je varuhinja na podobna vprašanja že odgovorila, se pri svojem delu opira na Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija; ta v poglavju o nepristranskosti izrecno pravijo, da »nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala«. Z drugimi besedami: narobe bi bilo, če bi novinar za vsako ceno iskal in podajal nasprotno mnenje ali vsakemu glasu proti matematično dodajal glas za (in obratno).

Pravice in status beguncev, kot veste, urejajo različni pravni dokumenti, med njimi tudi slovenska zakonodaja. Človekove pravice in temeljne svoboščine pa so tudi ustavna kategorija, zapisana v Ustavi Republike Slovenija. Med drugim je v ustavi opredeljeno, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino.«

II. PROGRAM ARS

»Antipodnebna korupcija«, nadaljevanje

Varuhinja je prejela 7 sporočil poslušalca **M. P.**, nekatera so bila so-naslovljena. V vseh je protestiral nad mnenjem varuhinje o poročanju o klimatskih spremembah, ki ga je odala prav na podlagi njegovih pritožb (septembrsko poročilo, str. 31 – 32, 46 – 49).

»Spoštovana »varuhinja«, odstopite ali popravite poročilo, ker ste spregledali ostalih devet oddaj – in mnoge naše navedbe:

===

Šifra: smrtno izdajstvo (poslano na še 40 fokusiranih naslovov)«

»Spoštovana gospa Todorovski, nič nočete razumeti. NIČ.

Podpora korupciji in zloraba položaja oz. nevestnost so kazniva dejanja.

Če odstopite v 10 dnevih, bomo sum korupcije zoper vas osebno še zavrgli.

Nismo tako dobro plačani kot vi, da bi se šli alkalajevske igrice.

Naša šokiranost in ogroženost bo imela, dokler ju ne boste zmanjševali, zelo hude posledice.«

Pritožniku je sporočeno, da **varuhinja ponavljajočih se vprašanj in primerov, ki jih je že obravnavala, v skladu s Pravilnikom o delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev Radiotelevizije Slovenija, ne bo več obravnavala.**

III. SPLOŠNO

Napaka v špici poročil v nemščini in angleščini

Poslušalec **J. Š.** je po telefonu opozoril na napako v radijskem programu, ob tem pa na neusklajenost in škripanje v komunikacijah v hiši. Opazil je, da se v špici večernih poročilih v angleščini in nemščini na Prvem še vedno napačno navaja, da je poročila mogoče spremljati na srednjevalovnem oddajniku, čeprav ta oddajnik že več kot en mesec ne deluje. Kar je po njegovih besedah sramota, saj ne verjame, da na RTV ni denarja ali ljudi, ki bi bili sposobni v enem mesecu popraviti špico oddaje. "Bilo pa bi smešno, če novinarji, ki oddajo pripravljajo, ne bi vedeli, da tega oddajnika več ni."

Odgovorni urednik Prvega, **Andrej Stopar**:

»Takoj smo dali nalog za popravek, ampak ker je avizo že star, smo se morali uskladiti z Mariborom, poiskati glasbeno matrico, prevajati novo besedilo s spremembo in tako

naprej. Zaradi odsotnosti v resorni službi, kjer pripravljajo aviza, napovednike in podobne programske elemente, je proces zastal pri njih. Potrudili se bomo, da zadevo pospešimo.«

Odgovorni urednik Radia Si, **Darko Pukl**:

»Kot je že Andrej Stopar omenil, smo še isti dan, ko so nas prosili, uredništvu Prvega z veseljem pomagali pri prevodu nove špice, sami pa je žal nismo mogli izdelati, saj je bila stara producirana v Ljubljani, z njihovo glasbeno podlago in njihovimi glasovi. Zagotovo bomo popravljeno špico kmalu lahko slišali ob večernih tujejezičnih poročilih.«

Varuhinja je ob tem opozorila, da je podatke o frekvencah na spletni strani www.rtv slo.si težko najti in da jih v najboljšem primeru dosežeš s petimi kliki. Opozorila je, da je pot do tako imenovanih korporativnih informacij, v tem primeru do frekvenc, na spletni strani rtvslo.si predolga in nepregledna. Varuhinja je že podala mnenje o potrebnih spremembah na tem področju, in sicer v mesečnih poročilih za januar (str. 23), februar (str. 39), maj (str. 35), avgust (str. 13).

V. d. vodje MMC **Luka Zebec**:

»Kar se tiče števila klikov do informacij o oddajnikih/frekvencah, se strinjam, da jih je 5 preveč. Kot sem napisal že pred časom (na pritožbe zaradi dostopnosti kontaktov) je izbor informacij o zavodu (podstran Medijsko središče) v pristojnosti SOJ. (...) V kolikor dobimo predlog za popravke, lahko povezave hitro dopolnimo oz. popravimo.«

Vodja enote oddajnikov in zvez, **Miran Dolenc**:

»Problem iskanja informacij na rtvslo internetnem portalu ni nov. Zavedamo se, da je na njem ogromno informacij in da vseh preprosto ne moremo uvrstiti na naslovno stran. Strinjam se z Lukom, da prioritete niso vselej pravilno postavljene in da bi morale biti pomembnejše informacije za javnost dostopne z manj kliki. Po mojem mnenju pa je problem vseeno manjši, ker velika večina uporabnikov išče informacije z iskalnikom (Google). Z iskalnim nizom npr. « frekvence oddajnikov» se na prvem mestu pojavi naša podstran, kjer lahko obiskovalec že od dneva izklopa SV Domžale najde obvestila, da je oddajnik prenehal obratovati.«

MMC

I. VSEBINA

Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si

Zopet je bilo veliko pritožb uporabnikov, ki so pod nadzorom ali pa so njihovi komentarji brisani. Uporabnikom, ki pošiljajo ponavljajoče se pritožbe (npr. »sklonjen«, ki je posredoval 67 sporočil), je varuhinja odgovarjal, da takšnih pritožb ne more več obravnavati, saj dosedanjim mnenjem in pojasnilom ne more dodati ničesar posebej novega. Vse pritožnike s tega področja varuhinja napoti k branju obsežnega mnenja in priporočil pristojnim glede komentiranja na spletnem mestu rtvslo.si o zadevi (avgustovsko poročilo, str. 35). Pristojni naj bi nabor ukrepov pripravili predvidoma v dveh mesecih (do novembra).

Sledijo trije primeri odzivov uporabnikov. Uporabnik »**trdnjava**« se je pritožil nad nezmožnostjo objavljanja komentarjev na podstrani spletne strani MMC »Volitve 2017«.

»Moj psevdonomim je prikazan pod komentar, ko pa pritiskam na tipko pošlji komentar, pa sem onemogočena.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Nazadnje smo vam odgovorili, da je vaše uporabniško ime pod nadzorom. To se ni spremenilo, je pojasnila urednica Uredništva za nove medije, **Kaja Jakopič**. Dodaja, da ste morebiti imeli tehnične težave in predlaga, da pišete tehnični službi MMC-ja na spletni naslov mmc@rtvslo.si. Da bodo vaše težave lahko hitro in učinkovito rešili, vam urednica svetuje, da v svojem sporočilu navedete kakšen brskalnik uporabljate, katero verzijo, operacijski sistem in napravo, s katero se prijavljate. Vsekakor vam bodo strokovnjaki skušali pomagati.«

Uporabnik **ROBI123** se je znova pritožil, da njegovi komentarji niso objavljeni.

»Zadnji mesec(oktober) sem jih že x-krat vprašal, kdaj bo ukinjen nadzor in bodo komentarji šli v živo, pa ne dobim nobenega odgovora! Če imajo arhiv, vam lahko posredujejo vse moje komentarje!!!! X- krat sem jih vprašal, ali je tako težko napisati odgovor, zakaj nadzor še ni ukinjen? Med tednom se komentarji objavljajo, med vikendi in prazniki pa komentarji ne gredo v živo!!!! Naj mi samo odgovorijo zakaj????? Tudi ponoči se komentarji ne objavljajo! Danes pa nekdo(uporabniško ime "springbok" govori o pokolu z motorno žago, pa komentarja, kljub mojemu opozorilu ne odstranijo!!!! Toliko o njihovem opozarjanju o katerem govori Kaja Jakopič! In o tem, kako izvajajo nadzor!!! Kako že pravijo o Severni Koreji gospa Ilinka Todorovski?????? Naj se pogovarjajo z mano!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!«

Urednica Uredništva za nove medije **Kaja Jakopič** je pojasnila, da so uporabniku v uredništvu večkrat odgovorili:

»Vprašanja praviloma postavlja kar preko komentarjev, kar ni v skladu z našimi pravili komuniciranja. Z naše strani je sicer prejel že več pojasnil, tudi preko obrazca. Nadzor še ni ukinjen, ker nadaljuje z objavami neprimernih komentarjev.«

Uporabnik »**soc**« se je pritožil, da na spletni strani MMC njegovi komentarji pogosto niso objavljeni.

»Sem konzervativec in narodno zaveden Slovenec po prepričanju. Kot tak sem z nickom soc kaj hitro prišel v nemilost vaših ultralevih MMC cenzorjev/moderatorjev in vsak moj post ostane nekje ne situ, dokler ga aktualni vršilec dolžnosti ne požegna za objavo. Pri gastroenoloških temah tu načeloma ni problema - v uri, dveh je post objavljen. Pri političnih temah pa dve tretjini mojih zanesljivo artikuliranih in nežaljivih razmišljanj ne ugledata luči sveta. Ker so fantom/dekletom nevšečna...

Na javnem mediju, ki ga prisilno plačujem iz mojega žepa, zahtevam svojo enakopravno pravico do objave. Če se moje mnenje razhaja z vašimi ekstremnolevičarskimi uredniki in moderatorji MMC-ja, potem se bojim, da je potrebno zamenjati njih, ne vaše publike.

1945 in rdeče enoumje sta mimo. Še posebej me iritira, da imajo povsem drugačen tretma somišljeniki moderatorjev, resnično ultralevi aktivisti, ki se jim objavlja vse, kar jim pride na pamet - podivjani in polpismeni pamfleti čez RKC, Janšo, Trumpa, slovenstvo. Pričakujem pojasnilo predvsem pa - ustrezno ukrepanje v zaščito javnega interesa in ne partikularnega skupine političnih aktivistov, i.e. družbenopolitičnih delavcev. Vzemite si v tem smislu za zgled korektne ekvidistance Finance.«

Urednica Uredništva za nove medije **Kaja Jakopič** je pojasnila, da je bil uporabnik zaradi neprimernih komentarjev najprej opozorjen, nato pa dodan pod nadzor, kjer je ostal, ker da so kršitve še vedno prisotne.

Kaja Jakopič, urednica Uredništva za nove medije:

»Komentarji kršijo sledeče točke iz naših pravil:

2. Različna mnenja in njihovo primerjanje so bistvo vsake spletne razprave, zato ne bom osebno besedno napadal, grozil, žalil in blatil souporabnikov, avtorjev in drugih ljudi.
3. Ostro kritiko ali nestrinjanje s posameznimi mnenji bom izražal brez osebnih napadov in žalitev. Kritike organizacij, institucij, skupnosti ali strank bom argumentiral in izrazil na vljuden način.
4. Zavedam se, da so oblike sovražnega govora, pozivanje k nasilju, razširjanje in izražanje rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti na podlagi Ustave Republike Slovenije in zakonov prepovedane, tisti, ki namerno spodbuja k sovraštvu, nasilju in nestrpnosti, pa je osebno kazensko odgovoren.«

II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE

Podnapisi za gluhe so skropucalo!

Gledalec **J. B.** se je predstavil kot »eden od nekaj tisoč naglušnih in gluhih gledalcev v Sloveniji«. Pritožil se je nad podnapisi za gluhe in naglušne v dnevnoinformativnih oddajah.

»Podnapisi, ki naj bi spremljali čitane tekste so eno navadno »skropucalo« oz. sramota za nacionalni TV. Podnapisi se tako mešajo med sabo, da zelo malo izvemo tistega kar bi želeli. Ne bi vam podrobno opisoval vsega, najbolje če utegneta si katero od inf. Oddaj oglejte kar sama seveda s programom za gluhe. Ne morem razumeti kako lahko v času vse napredne tehnike nacionalna prodaja tako »šlamparijo« v obliki podnapisov.«

Vodja službe za invalidske vsebine **Mateja Vodeb** je poklicala gledalca, se z njim pogovorila in ugotovila, da so težave lahko dvojne narave.

Do zamikanja podnapisov, ki so predpripravljeni, lahko pride zaradi operaterja, kar bo raziskal Alberta Gyurica iz Oddajnikov in zvez; takšna težava je bila pri enem od operaterjev že odpravljena (glej aprilsko poročilo varuhinje str. 27).

Druga možnost pa je, da novinarji svojih tekstov ne vpisujejo dosledno v sistem I-news, od koder se pripravijo podnapisi za oddaje v živo. V zvezi s tem je uredništvom poslala opomnik z naslednjo vsebino:

»Kot veste, je RTV Slovenija je po zakonu dolžna zagotavljati enako dostopnost vsem gledalcem, tudi gledalcem z okvaro sluha ali vida. Zato vas prosim, če lahko ustvarjalci informativnih oddaj o športu v I-news vpišejo vse tekste v scripts ali pa pustijo v story - show version. Tekste naj dopolnijo tudi z izjavami. Za vklope ali pogovore v živo je razumljivo, da tekstov ni mogoče zagotoviti v naprej, le-te potem za arhiv MMC ali ponovitev, dodajo kolegi z MMC-ja. V Informativnem programu in v Uredništvu oddaj o kulturi navodila že upoštevajo in so zato njihove oddaje skoraj v celoti opremljene s podnapisi. Športne oddaje so še posebej priljubljene pri gluhih in naglušnih gledalcih in zato je nujno, da jim omogočimo dostopnost do razumevanja vsebine s pomočjo podnapisov na Teletekstu.»

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Gledalci in poslušalci redno sporočajo, da od ustvarjalcev programov RTV Slovenija pričakujejo najvišjo raven slovenskega jezika.

V. M. denimo radio in televizijo dojema kot »učitelja slovenščine« in želi poslušati kakovostne govorce in čim manj takšnih, ki mislijo, da »morajo govoriti po domače, da bi se nam približali.«

K. B. pa prosi za ukrepanje, da bodo prispevki na radiu in televiziji lektorirani.
»Tako pogoste napake, ki jih dnevno poslušamo, ne sodijo na javni RTV. Nisem slavistka, pa me vseeno bolijo ušesa. Pomislite na to, da se marsikdo "uči" slovenskega jezika tudi ob poslušanju oddaj.«

Odgovor **varuhinje**:

»Žal v zvezi s pogostimi napakami, o katerih pišete, ne bom mogla ničesar ukreniti, saj niste navedli, katere oddaje imate v mislih. Kot veste, ustvarjalci RTV vsebin vsak dan pripravljajo pet televizijskih in pet radijski programov v slovenščini. Prepričana sem, da vaša graja ne leti na vse vprek. Ko boste naleteli na kakšno konkretno nepravilnost, prosim sporočite podrobnosti (kdaj in kje), da bom lahko kritiko posredovala na pravi naslov.«

II. OGLAŠEVANJE

Ambienti in označevanje oglaševanih izdelkov

Gledalca **A. Ž.** je zmotilo, kot pravi, neoznačeno oglaševanje izdelkov (t. i. product placement) v oddaji Ambienti.

»Eden od takih primerov je oddaja Ambienti, kjer pod pretvezo predstavitve prenove stanovanja reklamirajo izdelke proizvajalcev, predstavniki teh istih proizvajalcev pa so istočasno strokovnjaki....

Torej, če oddaja res ne more obstajati brez teh oglasov bi pričakoval, da bo jasno označeno, da imajo 'strokovnjaki', ki nastopajo v prispevku, svoje cilje in niso nikakor nepristranski.«

Odgovor **Maria Galuniča**, odgovornega urednika Razvedrilnega programa na TV Slovenija:

»Oddaja Ambienti nastaja v zunanji produkciji (kot še nekaj sorodnih oddaj) in producenti morajo najti denar zanjo na trgu. Tega ne skrivamo, saj ima oddaja jasne oznake, da gre v njej za t. i. promocijsko umeščanje izdelkov.

To je povsem običajno in legalno in pravila za umeščanje izdelkov v oddajah so zakonsko predpisana in pravil se jih seveda držimo, za kar skrbi tudi AKOS, ki se je z oddajo že ukvarjal in vse pripombe in pomisleke smo upoštevali.

Ločiti moramo oglaševanje od promocijskega umeščanja, oznaka, ki kaže na promocijsko umeščanje, pa je velika črka P v zgornjem desnem kotu na začetku in koncu oddaje ter po vsakem oglasnem bloku.«

Varuhinja v preteklosti že obravnavala pritožbe, povezane z oddajo Ambienti (aprilsko poročilo str. 13, junijsko poročilo str. 18 – 20).

Oglas za tekmo nogometne reprezentance

Gledalka **B. P.** je opozorila, da se je oglas z napovedjo prenosa nogometne tekme predvajal po prenosu tekme.

»...na Televiziji Slovenija so v oglasnem bloku ravno predvajali oglas z napovedjo prenosa nogometne tekme slovenske reprezentacije proti Škotski ob 18.15, čeprav je tekma končana že pred več kot eno uro. Kako lahko pride do takšnega spodrsaljaja?«

Uroš Tekavec iz službe za marketing TV Slovenija je pojasnil:

» To ni običajna praksa, šlo je za napako.

Po planu bi se moralo sponzorirano oglaševanje tekme SLO-ŠKO končati okoli 18. ure, vendar smo zaradi spremembe programa (dodana novinarska konferenca po tekmi) spremenili shemo oglasnih blokov.

Pri tem smo pomotoma planirali to omenjeno objavo nekoliko prepozno.«

Berlingo, berlinga, berlingota

Poslušalec **G. H.** je opozoril na nepravilno rabo slovenščine v oglasu na Radiu Slovenija.

»Obračam se na vas, ker so žal pri citroenu Slovenija, oprostite izrazu, bedaki. poznate njihovo reklamo o jumperju in berlingu?

in v njej vztrajno ponavljajo berlingota ne berlinga.

žal se pokojna Ajda Kalan verjetno obrača v grobu, ker uporabljate slovenački bez muke. vas ni nič sram? dajte, urgirajte in popravite to reklamo v pravilno slovenščino ali pa jo ukinite. računam na vas.«

Petra Melinc, vodja službe za trženje radijskih programov:

»Radijski oglas za Citroen Berlingo Jumper je posnet v dveh delih: prvi del je posnet kot sproščen pogovor med dvema obrtnikoma. Pogovor je tak, kot najverjetneje res poteka med obrtniki, v pogovornem jeziku. Zato deluje pristen. Seveda oglas zaključí resen glas spikerke, ki v pravilni knjižni slovenščini pove vse dodatne informacije. Ker na radiu nimamo slike, morajo biti zato radijski oglasi toliko boljše posneti, da poslušalcu pričarajo situacijo, ki jo sicer na TV pokažejo s sliko. Če bi se mojstra pogovarjala v knjižni slovenščini in tudi pravilno sklanjala besedo Berlingo, bi poslušalec lahko pomislil, da se pogovarjata dva znanstvenika, ki pa očitno nista ciljna skupina za avtomobile Citroen Berlingo Jumper. Ker je torej nepravilno sklanjanje v oglasu zagotovo z določenim namenom, smo ga vseeno objavili. . /.../

Seveda na Radiu Slovenija skrbimo za pravilno uporabo slovenskega knjižnega jezika, zato preden oglase snemamo v naših studijih, vsa besedila pregledajo naši lektorji, pri oglasih, ki pa jih dobimo že posnete, pa oglaševalce opozorimo na napake.«

III. RTV – SPLOŠNO

Posnetki prenosov sej na drugih televizijah

Gledalca **T. T.** zanima, zakaj lahko posnetke TVSLO3 predvajajo tudi druge televizije.

»Zanima me, ali video vsebine TVSLO3 lahko kot svoj program uporabljajo tudi ostale TV hiše v neomejeni uporabi in ali je to brezplačno.

Zanima me predvsem iz vzroka, da se posnetki uporabljajo izključno v namen ene politične stranke, katere člani so tudi lastniki Nova 24 TV. Moti me predvsem to, da se objavljajo posnetki, za katere uredništvo meni, da so jim pisani na kožo, drugi, ki bi jim bili v škodo, pa ne.«

Direktorica TV Slovenija **Ljerka Bizilj**:

»RTV SLO je v Državnem zboru zamenjala izrabljene kamere in prestavila režijo prenosov na TV SLO. Do rešitve pravic, ki jih morebiti imajo drugi mediji do posnetkov iz DZ, RTV SLO daje posnetke drugim medijem na razpolago, vendar bi morali navesti vir. Pravico do kratkega poročanja (do 90 sekund) ima po Zakonu o medijih vsak medij in smo zavezani to posredovati. Kako pa ravnati v primeru daljših posnetkov ali prenosov, pa pripravljamo rešitev skupaj z Nadzornim svetom RTV SLO.«

Gledalec **T. T.** želi dodatna pojasnila:

»Pravico do 90 sekund poznam, ne poznam pa pravico do daljših posnetkov, ki jih Nova 24 TV predvaja vsakodnevno in to tudi po več 10 kratnih ponovitvah enih in istih (na primer zaslišanje pred preiskovalno komisijo gospoda Križaniča več kot 25 krat) .«

Obravnava zadeve se nadaljuje.

Epilog novice

Gospo **K. D.** je zanimalo, kako doseči objavo epiloga neke novice, saj je bila omenjena v poročilih o preiskavi v neki konkretni zadevi in bi želela, da bi mediji, ki so to objavili, poročali tudi o tem, da je bila ovadba v njenem primeru zavržena.

»Pritožba se nanaša na RADIO, TELEVIZIJO, MMC in sicer objavo drugega dela zadeve, po odločitvi sodišča. Torej posredovanje celotne informacije o določeni zadevi in ne samo prvega dela.«

Varuhinja je pritožnici svetovala, naj prošnjo po objavi celovite informacije naslovi na odgovorne urednike.

»Načeloma menim, da ima javnost pravico poznati celotno informacijo o neki zadevi, torej tudi epilog, prav tako načeloma menim, da ima konkretno izpostavljena oseba v nekem novinarskem poročilu pravico, da pričakuje objavo novice, ki to poročilo postavi v novo luč oz. postavi piko na zadevo.

Razumem, da si pritožniki, zlasti v primerih, ko se na sodišču izkaže, da so bili očitki, obtožbe, sumi itd. neupravičeni, želijo zadoščenje.

Ob tem pa vendarle dodajam še osebno razmišljanje, ki izhaja iz podobnih primerov, s katerimi sem se v preteklosti srečevala kot novinarka in urednica. Namreč: zlasti v elektronskih medijih (radio, televizija) žanrsko ni izvedljivo, da bi v neki oddaji objavili zgolj informacijo o epilogu, ne da bi ob tem obnovili zgodbo, na katero se informacija nanaša. Informacija o epilogu namreč brez konteksta nima nobene informativne vrednosti za poslušalca oz. gledalca.

V praksi pa bi to pomenilo, da se zaradi epiloga obnovi "prvi del zgodbe", da se torej neizogibno ponovi oz. oživi tisti del informacij, ki so za pritožnika neprijetne; v tem smislu se vztrajanje pri takšni objavi lahko za pritožnika izkaže tudi kot slaba oz. kot medvedja usluga, saj se v funkciji zaključka zadeve ponovijo prvotne trditve.

V tem kontekstu vam, če mi dovolite, predlagam, da premislite, ali boste vztrajali pri objavi dodatne informacije.«

K. D. znova:

»Do danes nisem prejela še nobenega odgovora in tudi objav ni bilo.

Ugotavljam, da vaša novinarska hiša ni pripravljena celovito poročati o zadevah.

Ko je prvič poročala, me nihče ni nič vprašal, čeprav bi po novinarski etiki, morali pred objavo imeti informacije z obeh strani.«

Varuhinja:

»Iz vašega odziva razumem, da ste moj odgovor razumeli kot konkretno navodilo in da zdaj pričakujete nadaljnja navodila. Glede tega želim poudariti, da nimam nobenih pristojnosti, da bi pritožnikom ali ustvarjalcem programa dajala navodila. Lahko podam mnenje in posredujem ob morebitnih nespornostih. Menim, da sem to tudi storila in da so se moje pristojnosti z odgovorom, ki sem vam ga posredovala dne 17. oktobra izčrpale. V vlogi posrednika bom vaše sporočilo posredovala pristojnim urednikom in jim predlagala, da vam na dopise odgovorijo.«

Pritožnica ni prepričana, da se pristojnosti varuhinje v zadevi omejene in napoveduje, da bo poiskala druge poti za dosego cilja.

IV. VARUHINJA

PPN 2018

Pisarna varuhinje je za Programsko-produkcijski načrt 2018 pripravila besedilo glede nastopov varuhinje v programih RTV Slovenija (**PRILOGA 2 na str. 46**).

Asimetričnost v pokrivanju slovenskega kulturnega prostora

Na podlagi podatkov, ki jih je Komisija za programske vsebine, namenjene Slovencem v sosednjih državah, pridobila od pristojnih radijskih in televizijskih uredništev je varuhinja podala mnenje o t. i. zamejskih vsebinah v programih RTV Slovenija.

»Na podlagi posredovanih podatkov o 'zamejskih vsebinah' v programih RTV Slovenija varuhinja ocenjuje, da je poročanje o Slovencih zunaj meja Slovenije asimetrično in nezadostno.

Asimetričnost se kaže tako glede na medij (Radio Slovenija zlasti v oddaji Sotočja tej tematiki namenja veliko pozornost, Televizija pa oddaje za zamejce nima in tej vsebini posveča bistveno manj časa), kakor tudi glede na posamezna zamejstva, pri čemer sta slovenski skupnosti v Avstriji in Italiji solidno pokriti, Porabje že veliko slabše, Slovenci na Hrvaškem pa so zlasti na TV Slovenija povsem nevidni. Podatki kažejo, da boljšo pokritost zagotavljata stalni dopisnici (Mirjam Muženič in Petra Gnamuš Kos), kjer ni specializiranega novinarja, trpi vsebina.

Portal za zamejske Slovence je dobra poteza, vendar je ostal na pol poti: na spletnem mestu rtslo.si ga je težko najti, vsebine in njihova frekvenca pa nista odvisni od uredniške politike, ampak od sposobnosti vsakega zamejstva posebej, da samo prispeva informacije, saj portal nima novinarske ekipe.

Varuhinja meni, da bi bilo smiselno, če bi pristojna komisija vodstvo RTV Slovenija pozvala, naj Slovencem zunaj slovenskih meja v radijskih in televizijskih programih ter na MMC v letu 2018 posvetijo več pozornosti in naj to upoštevajo pri snovanju PPN za prihodnje leto ter to namero tudi konkretizirajo.«

Ob tem varuhinja opozarja tudi na zaveze RTV Slovenija, ki so med drugim zapisane v poklicnih merilih in načelih novinarske etike (točka 11.2 Slovenci v zamejstvu: »Slovenci v zamejstvu so deležni stalne skrbi novinarjev in urednikov RTV Slovenija. Njihovo življenje in delo spremljajo vsi programi. Njihovim posebnim potrebam in stikom z njimi pa so namenjeni posebni programi RTV Slovenija.«)

Kot konkreten primer izpostavlja poročanje o slovesnosti ob 25-letnici Zveze slovenskih društev na Hrvaškem in hkratnem vseslovenskem srečanju 7. oktobra v Zagrebu, o katerem je Radio Slovenija obsežno poročal tako v dnevnoinformativnih oddajah kot v oddaji Sotočja, medtem ko je TV Slovenija poročilo o tem objavila v popoldanskih Poročilih ob petih, MMC je ta prispevek na kratko izspotal na svoji vstopni strani, novice o tem pa ni objavil, na specializiranem portalu pa je do objave prišlo šele po varuhinjinem povpraševanju, dva dni po dogodku.

Novinarji na tviterju

Varuhinja je prejela več pritožb glede tвитov (ne samo v mesecu oktobru), ki so jih objavili novinarji RTV Slovenija, zato je nekaj novinarjev in urednikov prosila za mnenja o tematiki. Pritožniki sprašujejo o meji med poklicnim in zasebnim oz. zatrjujejo, da je bila ta meja v nekaterih primerih prekoračena.

V zvezi s tem se pričakuje tudi debata v okviru prenove poklicnih meril.

Ustavna pritožba

Varuhinja je bila seznanjena z ustavno pritožbo, ki jo je »zaradi kršitev konvencije, ustave, zakonov, pameti in razuma« dne 23.10.2017 vložil **L. P.** Pisarna varuhinje mi je glede namere, da bi postal predsedniški kandidat in medijski obravnavi te namere odgovarjala septembra (mesečno poročilo str. 41 – 42).

PRILOGI

Priloga št. 1: Cenzura v napovedniku za Intervju? (odgovori in pojasnila)

Pojasnilo direktorice TV Slovenija, Ljerke Bizilj:

J. Možina je na družbenih omrežjih objavil protest v zvezi z napovednikom TV SLO o pogovoru, ki ga je opravil z gostjo V. Mejak, češ - da v napovednik ni bila vključena izjava, ki jo je določil in je očital cenzuro in še dodatno diskriminacijo pri promociji in uvrščanju napovednikov za njegovo oddajo v spored. Očitki o 'namernosti' so neutemeljeni, dodati pa je potrebno, da se z njimi ni obrnil (kolikor smo obveščeni) najprej niti na svoje nadrejene niti na vodstvo TV SLO, ampak je svoje mnenje posredoval najprej javnosti, kar seveda ni v skladu z organizacijsko kulturo zavoda oz. vsakega delovnega okolja.

V konkretnem primeru posredujemo - v nadaljevanju - pojasnilo vodje oddelka promocije TV programov in oddaj, na podlagi zbranih informacij pa ugotavljamo, da je bila v postopku priprave napovednika sicer narejena napaka, ker sodelavec ni opozoril, da s strani avtorja-izbrane izjave - ni v njemu posredovanem gradivu, a kot je iz poročila mogoče razbrati, je hitel in želel napovednik do prve objave dokončati. Kljub vsemu je pripravil dober in aktualen napovednik.

TV promocija je gotovo eden od tistih oddelkov TV SLO, ki ne le - da delo opravlja profesionalno, ampak tudi izjemno zavzeto in v razmeroma ozkih kadrovskih in finančnih razmerah. Sodelovanje s PR RTV SLO je pogosto šepalo, tako smo ob postavitvi pomočnika generalnega direktorja za programske zadeve in integracijo - prosili G. Slaka, da poveže ti službi, s svojimi izkušnjami pa je vnesel tudi dodatno obogatitev dela obeh oddelkov, s tem pa tudi zavezo, da oddelek okrepimo.

Napovedniki so tudi sredstvo, s katerim usklajujemo začetke naslednje oddaje in uravnamo spored, tako da jih dodajamo ali odvezujemo v program /tako kot druge televizije/. Za obravnavano oddajo je bilo planiranih 18 napovednikov, obravnavani napovednik je bil tudi na seznamu prioritet, zato je realizator v programu dodal še eno objavo (zaradi krajšega Prvega dnevnika) ob 13.24 na TV SLO 1, tako da je bilo objavljenih 19 napovednikov (petek, sobota, nedelja).

Pojasnilo vodje oddelka za promocijo TV programov in oddaj Doris Vozny

Konec avgusta, smo se na sestanku z voditelji oddaje Intervju in Gorazdom Slakom dogovorili za nov, boljši način promoviranja oddaje Intervju. Sklenili smo, da tedensko, na snemanju oddaje, za promocijo posnamejo še aktualen kader z gostom, izberejo ustrezno izjavo gosta in nam vse skupaj dostavijo z uvodnim, slikovnim (predstavitvenim) materialom gosta. Incite montaže ne dostopajo do montaž quantela, zato morajo materiale preložiti na strežnik za napovednike.

V četrtek 5. 10. Jože Možina ni posnel napovedi gostje, zato je najavo prebral spiker, ki je prebral tudi uvodno predstavitev gostje. Po poročilu sodelavke so tokrat oddajo začeli snemat prej in končali prej, tako, da ni uspela opozoriti Možine naj ne pozabi na najavo. (od zdaj naprej bo snemanje zavedeno v dispoziciji).

Montažerju, ki je napovednik delal - so nato v četrtek ob 15-ih poslali posnetek v dolžini 9 minut, v katerem je iskal besedilo: »To je amoralno...«, a ga ni našel. V opisu izjave je Jože

Možina namreč napisal: » torej to bi bila udarna izjava Vere Mejak: 29.22.. To je amoralno... do 29. 37 ali še bolje 29.47 ».

Posnetek, ki ga je montažer dobil, nima kod iz quantela, zato ni vedel, da želene izjave, ki naj bi jo uporabil sploh ni dobil! Njegova napaka je bila samo v tem, da ni opozoril, da nima cele oddaje, da izjave ne najde, ampak je napovednik vseeno samoiniciativno pripravil. Uporabil je del, ki se mu je zdel smiseln:« S Španci, ki se z biki bodejo, je treba bit previden».

Reševal je oglaševanje oddaje Intervju, saj je bi napovednik popoldne in cel vikend že planiran v programu! Glede na to, da gre za redno oddajo, ki smo jo že leta napovedovali vsak teden samo z branjem opisnega besedila na nemo sliko, (tri tedne pa poskušamo biti aktualni in atraktivni) se je odločil uporabiti navedeno izjavo in rešiti napovedovanje oddaje po svojih najboljših močeh.

Odgovor varuhinje enemu od pritožnikov (V.V.):

»Lahko potrdim, da je bila v napovednik za oddajo vključena izjava, ki je ni določil avtor, obenem pa vam na podlagi doslej zbranih dejstev ne morem pritrditi, da bi šlo za cenzuro (oz. kot ste zapisali: »za grob cenzorski poseg, ki nima opravičila«).

Iz notranje raziskave, ki jo je izvedel pomočnik generalnega direktorja RTV Slovenija Gorazd Slak, izhaja, da je prišlo do napake, ki je posledica več manjših napak v postopkih priprave napovednika, torej v izbiri, označevanju, presnemavanju posredovanju in umeščanju izbranega AV gradiva ter komunikaciji o tem. Sprejeta so bila tudi navodila, da se v prihodnje taka napaka ne bi ponovila pri katerikoli od oddaj. Seznanjena sem tudi, da na pobudo Jožeta Možina poteka analiza pogostosti objav napovednikov za oddaje, katerih avtor je (med njimi za oddajo Intervju), ter ugotavljanje, ali je teh napovednikov primerjalno manj oz. kakaj.

Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev menim, da je cenzura tako zavržno ravnanje, da mora že sum nanjo takoj sprožiti vse alarme pri pristojnih, saj za omejevanje novinarskega dela v demokratičnih medijih ni prostora. Prepoved cenzure je izrecno opredeljena in regulirana tudi v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike na RTV Slovenija.

Menim, da se je vodstvo TV Slovenija glede tega primerno odzvalo.

Menim tudi, da gre pri cenzuri za tako resen poseg v svobodo govora, da se morajo tisti, ki govorijo ali pišejo o njej, tem bolj zavedati teže izgovorjenega ali zapisanega očitka. Zato obžalujem, ker se je avtor oddaje odločil, da tak očitek posreduje v družbeno omrežje preden je o zadevi seznanil pristojne oz. o tem pridobil vse informacije. In s tem morda pri javnosti vzbudil napačen vtis, da v oddaji (zaradi posegov od zunaj) ne bodo slišali vsega, kar je bilo posneto. To se, kot vemo, ni zgodilo. Občinstvu ni bila kratena pravica do celovite vsebine v Intervjuju, v natanko takšni obliki, kakor jo je v oddaji pripravil avtor. Vsekakor pa – tudi kot nekdanja novinarka in urednica – povsem razumem avtorjevo razočaranje, ko je ugotovil, da napovednik za njegovo oddajo ne vsebuje AV gradiva, kot si ga je zamislil, kar je seveda nesprejemljivo.

Upam, da se takšni zapleti – tudi zaradi navodil, omenjenih v uvodu - , ne bodo več ponovili.«

Odgovor Jožeta Možine gledalcu V.V.; ta ga je povabil, naj se odzove na odgovor varuhinje:

»V primeru zapleta z napovedniki je bila oškodovana javnost (in seveda tudi jaz kot avtor), vse skupaj pa ima za prizadete učinek cenzure. Cenzura v našem času pomeni onemogočanje objave neke vsebine, ki je v nasprotju z interesi vplivne skupine. Seveda nihče, ki to počne v 21. stoletju ne bo govoril da dela cenzuro in sam se okrog tega termina tudi ne bi vrtel.

Bistvena so dejstva. Vodstvo oz. vpleteni sicer govorijo o nekakšni napaki in nizu manjših napak, kar povzema tudi varuhinja gospa Todorovski, vendar dejstva, ki sem jih podrobno predstavil naši interni javnosti govorijo drugače. Nihče jih ni ovrigel, nakopičila so se še nova. Kako naj govorimo o manjši napaki, če pa je bilo do 5x manj napovednikov v večernem terminu sobote in nedelje za Vero Mejak v primeru z ostalimi intervjuji? Nekdo se je posebej potrudil, da so se zvrstili napovedniki za oddaje, ki so bile predvajane globoko v naslednjem tednu, aktualni nedeljski intervju pa je izpadel. Sistematično. Slučajna napaka ali nedoslednost je lahko ena, ne more jih biti 10. Potem to ni več napaka ampak menda nekaj drugega? Da ne govorimo o škandalu glede objave napovednikov za Pričevalce. Pred več kot letom sem prosil vodjo napovednikov naj se število objav napovednikov za Pričevalce približa številu, ki ga imajo druge podobne oddaje. Odgovora nisem dobil. Pač pa se je razkrilo, da so odgovorni za napovednike celo leto (in verjetno tudi leto prej) sistematično diskriminirali oglaševanje Pričevalcev v primerjavi s povsem primerljivo oddajo v enakem terminu - Spomini. In spet, slučajna napaka je lahko ena, morda dve, ne more jih biti 100 in več kot to dokazuje ravnanje z napovedniki za Pričevalce. Torej gre za nekaj drugega, cenzuro, ideološko selekcijo na javno televiziji... Nekaj v tej smeri in to je lahko očitno tudi varuhinji. Saj končno vodstvo ni postreglo z nobeno drugo uporabno razlago za sistematično diskriminiranje napovednikov za Pričevalce. Kar dogajalo se je, nihče seveda ne verjame da slučajno. Šlo je za organizirane slučaje... »Slučaj« je tudi to, kar se je sedaj ugotovilo, da so izjavo Mejakove o farmacevtskem zapletu župana Jankovića, vendarle šli gledat. Pravijo sicer da post festum – a zakaj bi to počeli, če pa zaplet ni posledica sporne izjave ampak tega, da je montažer napovednikov po napaki ni dobil. Itd. Osebno menim, da je počelo zapleta prav v izboru te moje izjave za napovednik.

Varuhinja ocenjuje, da se je vodstvo primerno odzvalo s čimer se ne morem povsem strinjati. Pomočnik generalnega direktorja Gorazd Slak sicer vliva zaupanje, da bo poskrbel, da bodo napovedniki v prihodnje predvajani profesionalno. Za nazaj pa vodstvo ni jasno ovrednotilo zadeve, še manj imenovalo osebo, ki je za diskriminacijo odgovorna, še manj kogarkoli sankcioniralo. In kar je vsaj zame in verjetno tudi za gledalce bistveno – nihče se za povzročeno škodo, hudo kri in kaprice ni opravičil - kar razgalja tendenco, da je to modus operandi. »Storilci«, ki bi morali biti vsaj imenovani, če že ne sankcionirani, so ostali pokriti – vendar s prozorno ponjavo.

Morda še glede stališča varuhinje zakaj sem se kot avtor obrnil na družabno omrežje. Njenega obžalovanja, ki sicer v podmeni izraža tudi razumevanje, ne razumem povsem; Tisti večer, dan pred objavo, ko sem zgrožen ugotovil, da je prišlo do izločitve izjave in celo napovednika ali kot bi rekli nekateri do »niza slučajnih napak«, je odločitev za moje ravnanje izhajala iz tega kaj je interes javnosti, ne pa kaj je interes tistih na TVS, ki so za zaplet odgovorni. Interes javnosti pa je bil, da je na oddajo opozorjena, da je oddaja z moje strani napovedana tudi tako, da izpostavim izginotje napovednikov zanjo. To se je potem tudi zgodilo in moram reči, da je bilo učinkovito. A veliko raje bi gledal korekten napovednik za svojo oddajo in se posvečal družini, kot pa da sem nastalo škodo saniral prek družabnih omrežij. Sicer pa nisem dajal vtisa, da je cenzurirana tudi oddaja, mislim, da sem celo napisal, da ne bo tako.

Tudi sam upam, da takih in podobnih zapletov ne bo več. Jemljejo veliko časa in krnijo ugled javne televizije. A če bodo in bodo zadevali diskriminacijo programa, ki ga sam pripravljam, ne vidim druge možnosti kot da ravnam podobno kot sem sedaj. Že zaradi javnosti. Nič, se ne bi zgodilo, če bi bil tiho, že tako se ne bo veliko.«

Priloga št. 2: PPN 2018, Poglavlje »VARUHINJA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV«

VARUHINJA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV

Obveščanje javnosti o delovanju varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev - tako o obravnavanih zadevah, mnenjih in priporočilih, kakor tudi o samih pristojnostih in namenu instituta varuha - je za učinkovitost njenega dela nepogrešljivo.

Prva varuhinjina naloga je obravnava odzivov na objavljene programske vsebine, zelo pomembne pa so tudi vloge angažiranega posrednika in mediatorja v sporih med uporabniki in ustvarjalci, a tudi povezovalne osebe, ki krepí medsebojno zaupanje in razumevanje. Varuh ne more postati in ostati zaveznik javnosti, če se v javnosti ne pojavlja ali ga javnost ne pozna. Z gostovanji v programih RTV Slovenija lahko vzpostavi stik s širšo javnostjo, zato je pomembno, da se varuhinji zagotovi dovolj programskega časa v vseh programih RTV Slovenija, ki dosežejo širok in raznolik krog gledalcev, poslušalcev, bralcev in drugih uporabnikov RTV storitev.

Pravilnik o delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev natančno določa, koliko programskega časa morajo posamezni mediji RTV zagotoviti varuhinji, in sicer: radio in televizija najmanj 15 minut enotnega programskega časa mesečno, enkrat letno, ob predstavitvi letnega poročila, pa najmanj 45 minut v osrednjem programskem času. MMC mora varuhinji zagotoviti primeren programski prostor za objavo ugotovitev vsaj četrletno, regionalni programi ter programi narodnih skupnosti pa vsaj dvakrat letno.

V dogovoru z direktorjema Radia in Televizije Slovenije oz. pristojnimi uredniki se bo varuhinja o gostovanjih sproti dogovarjala, in sicer tako ob izidu mesečnih in letnih poročil ter izstopajočih zadevah, kakor ob aktualnih javnih razpravah o programskih standardih, novinarski etiki in poklicnih merilih, o poslanstvu in nalogah javnega medijskega servisa, o pravici gledalcev, poslušalcev in bralcev do dobrega programa in vsebin ter o drugih aktualnih medijskih temah.

Ob tem je bilo podanih tudi nekaj konkretnjših zavez, in sicer:

- na TV Slovenija bo varuhinja ob objavi letnega poročila gostja daljšega intervjuja na TV SLO 1, ob objavi mesečnih poročil in drugih povodih pa bo gostja v informativnih oddajah ter oddajah Dobro jutro in Halo TV;
- na Radiu Slovenija bo varuhinji prostor za ugotovitve, opažanja, pripombe in potrebe po komuniciranju z uporabniki radijskih storitev odprt na vseh programih, na Vala 202 denimo v oddajah kot so Vroči mikrofoni, Kje pa vas čevelj žuli in Reakcija, ko se bodo obravnavale aktualne medijske teme, med drugim o nalogah javnega servisa;
- na MMC bo varuhinja sodelovala v klepetalnici, na spletnem mestu rtslo.si bo imela zagotovljeno platformo za objavljanje bloga;
- regionalna centra v Mariboru in Kopru ter uredništva italijanskih in madžarskih programov bo varuhinja obiskala vsaj enkrat letno in takrat sodelovala v programih po dogovoru, denimo v oddaji S-prehodi Televizije Koper in v oddaji Glocal Radia Capodistria.

STATISTIKA ODZIVOV

	oktober 2017	september 2017	oktober 2016
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	54	53	134
Informativni program	28	21	119
Kulturni in umetniški program	14	4	4
Športni program	2	16	5
Razvedrilni program	4	3	4
Program plus	0	4	2
Ostalo	6	5	0
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	6	6	4
Radio Prvi	1	2	0
Val 202	1	0	0
Program ARS	1	3	0
Ostalo	3	1	4
MMC			
Skupaj	9	14	18
Vsebine	7	12	18
Prilagojeni programi	1	1	
Dostopnost, storitve	1	1	
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	52	37	53
Jezikovna kultura	4	4	
Oglaševanje	6	1	
RTV prispevek	1	2	
Tehnične zadeve	1	2	
RTV SLO – splošno	5	1	
Programski svet	0	1	
Varuhinja	11	8	
Ostalo	24	18	
VSI ODZIVI	121	110	209